

Suomen Valtiosäätyjen Pankkivaltuusmiesten

KERTOMUS

Säätyjen Pankkivaliokunnalle,

käsittävä vuodet

1891—1893.

HELSINGISSÄ,

J. C. FRENCKELL JA POIKA, 1894.

Suomen Valtiosäästyspankkivaltuusmiesten

KERTOMUS

Säästyspankkivaltuusmiesten

Käsittävät vuodet

1891—1893

HELSINKI

J. G. BREXERIN JA POIKA 1894

Sittenkun maan viime valtiopäiville kokoontuneet Säädyt olivat, valtiopäiväjärjestyksen 68 §:een nojalla, päättäneet valita kahdeksan pankkivaltuusmiestä, kaksi kutakin säätyä varten, joista neljän tuli varsinaisina pankkivaltuusmiehinä olla alituisessa virantoimituksessa, mutta muut kutsuttaisiin käsittelemään yhteisesti edellisten kanssa lisättyinä valtuusmiehinä tärkeämpiä asioita Säätyjen sen ohessa antaman johtosäännön mukaan, valittiin pankkivaltuusmiehiksi allekirjoittaneet Stjernvall, Donner, Lindelöf ja Meurman palvelemaan vakinaisina ja herrat W. Hackman, H. Åström, F. W. Rosenlew ja O. A. Malm lisättyinä pankkivaltuusmiehinä, jonka jälkeen ensiksi mainitut valtuusmiehet johtosäännön 5 §:een nojalla keskuudestaan valitsivat puheenjohtajaksi allekirjoittaneen Lindelöfin ja varapuheenjohtajaksi allekirjoittaneen Donnerin. Pankkivaltuusmiehet toimittivat sittemmin virkansa mainitun johtosäännön mukaan, kunnes valtuusmiehet Toukokuun ensipäivinä 1892 Hänen Keisarillisen Majesteetinsa täällä alempana 1 §:eessä mainittu armollinen kirje saapui heidän tiedoksensa, jonka jälkeen on noudatettu sitä työjärjestystä, josta tehdään lähempää selkoa samassa §:eessä. Sittenkun Kauppaneuvos Rosenlew oli Huhtikuussa 1892 kuollut, astui hänen sijaansa Porvarissäädyn pankkivaltuusmiesten ensimmäinen varamies Herra Ernst Dahlström lisättyjen valtuusmiesten jäsenenä.

Sen kolmivuotisen ajanjakson alussa, jonka tämä kertomus käsittää, ei ollut enään taloudellinen asema maassa yhtä edullinen kuin se monena edellisenä vuonna oli ollut. Yhä kuihtuvat rahavarat olivat antaneet Suomen Pankille aihetta korottamaan korkomääriänsä jo Maaliskuussa ja vielä lisäksi Marraskuussa 1890, ja ovat ne samasta syystä sittemminkin pidätetyt verrattain korkeina. Maan etevin tulolähde, sen puutavarain vienti, ei ole tuottanut saman verran arvo-ainetta kuin ennen, osaksi sen tuotannon supistamisen tähden, josta maan sahalaitosten omistajat olivat suostuneet, osaksi syystä, että hinnat ulkomaiden markkinoilla monenmoisista syistä yhä pysyivät tavallisuutta alhaisempina. 1891 vuoden ja semminkin 1892 vuoden katojen kautta ovat maan varat suuressa määrässä hupenneet. Ulkomaan viljantuonti kysyi melkoisia pääomia, ja kun oli varominen, että Suomen Pankin metalli-arvot tulisivat sen kautta arveluttavassa määrässä vähenemään, huomasivat pankkivaltuusmiehet tarpeelliseksi, saatuansa siihen Hallituksen suostumuksen, ottamaan syksyllä 1892 pankkia varten ulkomaisen 10 miljoonan markan krediitviin osaksi ykdeksi, osaksi kahdeksi vuodeksi. Siten kävi mahdolliseksi ylläpitää liikettä supistamatta sitä ennen myönnettyä krediitiä, joka silloisten asianhaaran vallitessa olisi tuottanut taloudellista häiriötä ja vaikeuttanut sitä asioimispulaa, jota ei voitu enään välttää. Taloudellinen ahdinko lisääntyi vielä niiden vaikeuksien kautta, jotka kohtasivat maan laivaliikettä ja seurausena siitä myöskin tavaravaihtoa ulkomaiden kanssa, kun useissa maissa ryhdyttiin karanteenikeinoihin uhkaavan koleharuton torjumiseksi, sekä kun suvella 1893 äkkiä korotettiin saksalaisten tavaroiden tullimaksut.

Yhtä kaikki ovat viime vuoden yleensä hyvä sato ja meijeriliikkeen reipas kehittyminen maassamme tuottaneet jonkinmoisen parannuksen koiton lamaantuneissa taloudellisissa

oloissa. Suomen Pankki on sen kautta huomannut olevansa tilaisuudessa vastedes jättää käyttämättä ulkomaan krediitviä, josta jällellä oleva vielä voimassa pysynyt osuus sentähden irtisanottiin, jopa ryhdyttiin äsken diskonttokoron vähäiseen alentamiseenkin. Yllämainittujen epäedullisten asianhaaran vaikutukset eivät ole kuitenkaan vielä lakanneet, vaan tulevat varmaankin jonkun aikaa edespäinkin tuntuviksi asioimishäiriöissä ja niistä seuraavissa yksityisiä ja maan krediittilaitoksia kohtaavissa tappioissa.

Näistä oloista huolimatta lienee sittenkin tulos pankin liikkeestä nyt kuluneena kolmivuotisena ajanjaksona varsin tyydyttävä. Jos kohta viimeisen vuoden tulos käykin vähemmän edulliseksi, niin ovat kahtena edellisenä vuonna sitä vastoin säästö ollut verrattain suuri, jonka kautta pankin voitto tänä ajanjaksona kokonaisuudessaan, sen verran kuin sitä tällä hetkellä voidaan arvostella, kun viimeisen vuoden tilinpäätös ei ole vielä lopullisesti suoritettu, nousnee noin 5,900,000 markkaan. Tästä voitosta on kuitenkin jo, viimeksi koossa olleiden Sääntöjen määräyksen mukaan 2,000,000 suoritettu valtiotarpeita varten, ja vieläkin 804,394 markkaa 69 penniä pantu valtion varalle, jonka johdosta vielä on käytettävissä ainoastaan noin 3,100,000 markkaa. Kun äsken kuluneen ajan kokemus uudestaan on osoittanut, kuinka tärkeätä on, että Suomen Pankki omaa riittävän pääoma-tukevuuden, voidaksensa kohdata niitä vaihteluita, jotka tuon tuostakin ilmaantuvat asioimis-elämässä ja rahamarkkinoilla, niin eivät ole Pankkivaltuusmiehet epäilleetkään, yhdistyessään Johtokunnan tekemään ehdotukseen, että käsillä olevat voittovarot tällä kertaa käytettäisiin yksinomaan pankin reservirahaston vahvistamiseksi.

Viime valtiopäivillä määräsi Säädyt, että pankin käytettävissä olevat voittovarot vuosilta 1888—1890 kaikkiaan 3,925,104: 37 siirrettäisiin kokonaisuudessaan pankin re-

servirahastoon, joka, Säätyjen samaan aikaan hyväksytyin ehdotuksen mukaan uudeksi ohjesäännöksi Suomen Pankille, tulisi korotettavaksi 15 miljoonaan markkaan. Koska kuitenkin mainittu ehdotus ei ole saavuttanut armollista vahvistusta, eikä sentähden ole mikään reservirahaston lisääminen yli sen määrän, 10,000,000 markkaa, joka sille on säädetty armollisessa asetuksessa Toukokuun 28 p:ltä 1889, voinut tulla kysymykseenkään, niin on äskenmainituista voittorahoista ainoastaan 3,644,597: 18 markkaa siirretty reservirahastoon, jonka vuoksi jäännös 280,507: 19 markkaa vielä on käytettävissä, ja lienee, edellyttämällä että se uudistettu ehdotus reservirahaston lisäämiseksi, joka on esiintuotu Pankkivaltuusmiesten näille valtiopäiville valmistetussa uuden ohjesäännön ehdotuksessa, saapi Säätyjen ja Hallituksen hyväksymisen, myöskin tämä jäännös siirrettävä reservirahastoon.

I. Pankkivaltuusmiesten käsiteltävinä olleista tärkeimmistä asioista.

§ 1.

Armollisessa kirjeessä Maaliskuun 7 p:ltä 1892 annettiin Pankkivaltuusmiehille tiettäväksi, että sittenkun Suomen Säädyt, kokoontuneina viime valtiopäiville, olivat alamaissessa Hänen Keisarilliselle Majesteetillensa Toukokuun 26 p:nä 1891 tehdyssä alamaissessa esityksessä anoneet, että Hänen Keisarillinen Majesteetinsa suvaitsisi noudatettavaksi julistaa Säätyjen laatima uusi johtosääntö Pankkivaltuusmiehille, Hänen Keisarillinen Majesteetinsa, ei ollut tätä asiata alamaissesti esitettäessä, tahtonut suostua tähän Säätyjen alamaiseen anomukseen syystä, että 4 §:eessä armollisessa asetuksessa Joulukuun 9 p:ltä 1867 koskeva Suomen Pankkia nimenomaan säädetään, että Pankkivaltuusmiesten tulee olla neljä luvultaan, eikä tätä lainkohtaa ole muutettu minkään voimansa puolesta yhtä pätevän lain-säädännön kautta, eivätkä Säädytkään ole lähettäneet mitään alamaista esitystä äskenmainitun asetuksen kumoamisesta.

Edellämainittu armollinen kirje esitettiin lisätyille Pankkivaltuusmiehille Toukokuun 2 p:nä 1892. Asianmukaisesti ottaaksensa huomioon armollisen kirjeen sisällön ja niinkään noudattaaksensa johtosäännössä ilmilausuttua Säätyjen tahtoa, suostuivat Pankkivaltuusmiehet semmoisen neuvottelun jälkeen, josta mainitussa kokouksessa pidetty pöytäkirja tekee tarkemman selon, menettelemään siten, että kussakin toimessa, joka olisi johtosäännön mukaan lisättyjen Pankkivaltuusmiesten käsiteltävä,

Neuvottelu ja päätös sen johdosta, ettei Pankkivaltuusmiesten johtosääntö tullut vahvistetuksi.

yhteinen neuvottelu kaikkien niiden kesken, joiden tulisi Säätyjen tarkoituksen mukaan semmoisina toimia, olisi aikaan saatava heidän mielipiteensä ilmisaamiseksi asiassa, jonka jälkeen kysymyksen ratkaiseminen olisi jätettävä varsinaisille Pankkivaltuusmiehille, jotka kuitenkin panisivat päätöksensä toimeen ainoastaan siinä tapauksessa, että se olisi yhtäpitävä enemmistön mainitussa neuvottelussa hyväksymän mielipiteen kanssa. Muutoin saisi kysymys raueta.

Edellämmainitun päätöksen mukaisesti ovat sittemmin Pankkivaltuusmiehet käsitelleet kaikki ne asiat, jotka johtosäännön mukaan olisivat lisättyjen Pankkivaltuusmiesten suoritettavat.

§ 2.

Sittenkun viime valtiopäiville kokoontuneet Suomen Säädyt olivat Hänen Keisarilliselta Majesteetiltansa anoneet alamaisessa kirjoituksessa Toukokuun 26 p:ltä 1891, että Säätyjen hyväksymä Suomen Pankin ohjesääntö ynnä siihen liitetty vuosirahansääntö armollisesti vahvistettaisiin ja noudatettavaksi julkaistaisiin, saivat Pankkivaltuusmiehet armollisessa kirjeessä Toukokuun 2 p:ltä 1892 tiedokseen, että Hänen Keisarillinen Majesteetinsa, asiata Hänelle alamaisesti esiteltäessä, oli nähnyt hyväksi jättää Säätyjen mainittu esitys huomioon ottamatta syystä, että siten tulisivat mainitun ohjesäännön 76 §:een mukaan menettämään voimansa kaikki sitä ennen julkaistut Suomen Pankkia koskevat säännökset, mikäli niihin ei viitata ohjesäännössä, ja siis myös asetus Joulukuun 9 p:ltä 1867 koskeva pankin hallintoa ja hoitoa, ja syystä, ettei ole annettu lupaa julkaista Säätyjen viimeisillä valtiopäivillä antamaa johtosääntöä Pankkivaltuusmiehille, koska siinä Pankkivaltuusmiesten luku, poikkeamalla mainitusta asetuksesta, on lisätty kahdeksaksi.

Ennenkun viimeksi mainittu armollinen kirje oli valtuusmiehille saapunut, oli kuitenkin lisättyjen valtuusmiesten kokouksessa Toukokuun 2 p:nä 1892 esiintyneestä syystä otettu keskusteltavaksi kysymys niistä toimenpiteistä, joihin olisi ryhtyminen siinä tapauksessa, ettei Säätyjen hyväksymä ehdotus uudeksi pankin ohjesäännöksi saisi armollista vahvistusta. Siinä kohden oli Pankkijohtokunta Pankkivaltuusmiesten pyynnöstä

Toimenpiteet sen johdosta, ettei Säätyjen hyväksymä Suomen Pankin ohjesääntö tullut vahvistetuksi.

annetussa lausunnossa ehdottanut, että Pankkivaltuusmiehet tahtoisivat Keisarillisen Senaatin kautta saada aikaan:

että ne konttorit, jotka Senaatin Helmikuun 23 p:nä 1887 antaman määräyksen mukaan olivat viisivuotiseksi aikakaudeksi perustetut Jyväskylään, Mikkeliin ja Sortavalaan, saisivat jatkaa toimintaansa vieläkin viiden vuoden kuluessa tahi siksi, kun Säädyt huomaisivat syytä olevan niistä toisin päättää, sekä että Säätyjen niitä varten hyväksymä 13,600 markan vuosirahansääntö kullekin vahvistettaisiin sillä aikaa noudatettavaksi; että ennenmainittuun rahansääntöön pantu pankkikomissariuksen virka pääkonttorissa saataisiin väliaikaisesti asettaa; että ulkomaalaista kirjevaihtoa varten asetetun kanslistin palkkaan, joka nykyään on 3,000 markkaa, suotaisiin 1,000 markan lisäys;

että, koska Säädyt rahansääntö-ehdotuksessa ovat Pankkivaltuusmiehille antaneet vallan suoda virka- ja palvelusmiehille Pietarin konttorissa palkkionlisäyksen vuodeksi erältään korkeintaan 15 prosentilla heidän rahansäännössä määrätystä palkastaan, jos asianhaarat sitä vaativat, saataisiin tätä tarvetta varten käyttää vuosittain 4,890 markan suuruinen lisäraha; sekä että määräraha nykyisessä rahansäännössä satunnaisia palkkioita ja virkaloman hankkimista varten pankin virka- ja palvelusmiehille, kumpikin tulisi korotetuksi 5,000 markalla.

Siitä neuvottelusta, johon yllämainittu esitys antoi aiheutta ja niistä eriävistä mielipiteistä, joita sen johdosta lausuttiin, sisältää mainitun kokouksen pöytäkirja lasean kertomuksen.

Kun sittemmin edellämmainittu armollinen kirje koskeva kiellettyä vahvistusta ehdotukselle pankin ohjesäännöksi oli saapunut Pankkivaltuusmiehille, päättivät valtuusmiehet kokouksessaan Toukokuun 18 p:nä 1892 esittää Hänen Keisarilliselle Majesteetillensa, että ne konttorit Mikkelin, Jyväskylän ja Sortavalan kaupungeissa, jotka Suomen Pankki Senaatin Pankkivaltuusmiehille Helmikuun 23 p:nä 1887 antaman kirjeen nojalla oli viisivuotiseksi aikakaudeksi asettanut, saataisiin vieläkin samoilla tehtävillä ja samassa tarkoituksessa kuin tähänkin saakka pitää toimessa viiden vuoden kuluessa, lasketuna Mikkelin konttoria varten Heinäkuun 1 p:stä sekä Jyväskylän ja Sortavalan konttoria varten Syyskuun 1 p:stä 1892, ellei

Jyväskylän, Mikkelin ja Sortavalan väliaikaisten konttorien jatkuva toiminta.

säädetyssä järjestyksessä niistä vastedes toisin määrätä; että muuttamalla se, mitä edellä mainitussa kirjeessä säädetään näiden konttorien järjestyksimuodosta, näihin konttoreihin asetettiin ylimääräiselle rahansäännölle yksi pankkikomisarius ja yksi kassööri sekä kaksi diskonttokomitean jäsentä heidän varamieliseen samalla toimivallalla ja palkattuina samojen perusteiden mukaan kuin samanlaatuiset viranomaiset pankin muissa maaseutukonttoreissa, sekä että, muuttamalla myöskin ne määräykset, joita mainittu kirje sisältää pankkikomisariuksen palkkaamisesta ja peruuttamalla mainituille konttoreille Toukokuun 28 p:nä 1889 armossa säädetty vuosirahansääntö, vahvistettiin kutakin näitä konttoria varten tehty 13,600 markan suuruinen vuosirahansääntö.

Tämän esityksen hyväksyi kaikissa kohdissaan Keisarillinen Senaatti Toukokuun 24 p:nä 1892 samana päivänä Pankkivaltuusmiehille lähetetyn kirjeen mukaan.

Sitten ovat Pankkivaltuusmiehet Lokakuun 27 p:nä 1892 ottaneet lopullisesti käsitelläksensä Pankkijohtokunnan muut ennenmainitussa suhteessa ehdotetut toimet sen johdosta, että, kuten yllämainittu on, ehdotus pankin ohjesäännöksi ei saanut armollista vahvistusta, jolloin Pankkivaltuusmiehet, neuvoteltuaan ensiksi ehdotetusta pankkikomisariuksen väliaikaisesta asettamisesta, olivat sitä mieltä, ettei sitä voitu pitää kuuluvana mihinkään sellaiseen tapaukseen, joita luetellaan Suomen Pankille Kesäkuun 27 p:nä 1878 annetun armollisen ohjesäännön 54:n §:een a) kohdassa, jolloin Pankkivaltuusmiehillä on oikeus valtiopäivien väliajoilla kääntyä Hänen Keisarillisen Majesteetinsa puoleen esityksillä pankin ohjesäännön muuttamisesta. Tämän johdosta päättivät Pankkivaltuusmiehet jättää siksensä ehdotuksen pankkikomissariuksen viran asettamisesta pääkonttoriin.

Sitä vastoin ja koska rahamääräykset virkaloman hankkimista ja satunnaisia palkkioita varten jo aikoja sitten ovat huomattut riittämättömiksi, päättivät Pankkivaltuusmiehet, ottamalla huomioon sen, mistä kokouksessa Toukokuun 2 p:nä 1892 oli suostuttu, mennä Hänen Keisarillisen Majesteetinsa luo alamaaisella esityksellä, että kysymyksessä olevat rahamääräykset, muuttamalla tähän kuuluvat osat nykyään voimassa olevassa

Rahamäärien korotus satunnaisia palkkioita ja virkaloman hankkimista varten.

Suomen Pankin vuosirahansäännössä Huhtikuun 12 p:ltä 1886, toistaiseksi korotettaisiin kumpikin 15,000 markaksi luettuna 1892 vuoden alusta. Tähänkin alamaiseen esitykseen antoi Keisarillinen Senaatti suostumuksensa Marraskuun 8 p:nä 1892.

Käsitellessänsä sitä ehdotusta, että sen kanslistin palkka, joka hoitaa ulkomaalaista kirjevaihtoa, korotettaisiin 1000 markalla, huomasivat Pankkivaltuusmiehet, että moinen palkkionlisäys kyllä oli asianhaaran vaatima, mutta eivät tahtoneet kuitenkaan lähettää erityistä alamaista esitystä asiasta, koska Johtokunnalla oli tilaisuus Pankkivaltuusmiehille ehdottaa kanslistille annettavaksi mainittu palkkionlisäys nyt korotetusta rahamääräyksestä satunnaisia palkkioita varten.

Mitä vihdoin tulee Johtokunnan muhin yllämainittuihin ehdotuksiin, arvelivat Pankkivaltuusmiehet, että ne voidaan toistaiseksi jättää sikseen, koska ne eivät ole kiiruhtavaa laatua.

§ 3.

Koska se viiden miljoonan laina, jonka Suomen Pankki oli vuoden ajaksi pääoma-varojensa väliaikaiseksi vahvistamiseksi saanut yleisistä valtiovaroista Valtiovarain-tomituskunnan kirjoituksen nojalla Marraskuun 27 p:ltä 1890, olisi takaisin maksettavaksi lankeeva Joulukuun 1 p:nä 1891, huomautti Pankkijohtokunta kirjoituksessa 12 p:ltä sitä edellistä Syyskuuta, että varovaisuus vaati pankkia turvaamaan itsellensä oikeuden saada vieläkin yhden vuoden aikana nauttia tätä lainaa. Sittenkun lisätyt Pankkivaltuusmiehet, hyväksymällä Pankkijohtokunnan tässä suhteessa lausutun mielipiteen, olivat pyytäneet kirjeessä Keisarilliselle Senaatille Syyskuun 19 p:ltä 1891, että edellä mainitun lainan takaisin maksamisen ajan saisi lykätä yhdeksi vuodeksi, tahi, jos rahat sitä ennen kävisivät valtiolaitokselle tarpeellisiksi, ainakin Heinäkuun 1 p:ään 1892, salli Keisarillinen Senaatti, Valtiovarain-toimituskunnan kirjeen mukaan Lokakuun 23 p:ltä 1891, että kysymyksessä oleva laina saisi jäädä pankille Heinäkuun 1 p:ään 1892 tahi mahdollisesti saman vuoden Joulukuun 1 p:ään samaa korkoa vastaan kuin tähänkin saakka ja pankille pidätetyllä oikeudella suorittaa osamaksuja lainasta myöskin sitä ennen.

Valtiolaitok-
selta otettu
väliaikainen
laina.

Tämän johdosta suoritettiin laina kokonaisuudessaan valtiolaitokselle Joulukuun 1 p:nä 1892.

§ 4.

10 miljoonan
kassakredi-
tiivin hank-
kiminen Suo-
men Pankin
tarpeeksi.

Kirjoituksessa Pankkivaltuusmiehille Kesäkuun 27 p:ltä 1892 huomautti Pankkijohtokunta, että mainitun vuoden kylmä kevät ja sitä seuraava sateinen ilma jo siihen aikaan antoivat aiheita varomaan, että vuoden sato ehkä tulisi olemaan vähemmän tyydyttävä, ja että sen johdosta tulisi tuotavaksi maahan talven tarpeen täyttämiseksi paljon enemmän viljaa kuin tavallisesti. Tähän katsoen, ja kun saattoi otaksua, että mainitun vuoden kuluessa tultaisiin suuressa määrässä koettamaan Suomen Pankin kykyä välittämään tuotannon vuoksi tarpeelliset suoritukset, jätti Pankkijohtokunta Pankkivaltuusmiesten harkittavaksi, eikö pitäisi ryhtyä jonkinlaisiin toimiin pankin metallivarojen vahvistamiseksi, semmenkin kun se viiden miljoonan laina, jonka pankki oli valtiolaitokselta saanut, lankesi maksettavaksi Joulukuun 1 p:nä 1892, eikä ollut pidennystä toivottavissa, jos valtiolaitoksen varoja tarvittaisiin hätäavun antamiseen. Ja arveli Johtokunta näissä oloissa suotavaksi sekä maamme etujen valvomiseksi tarpeelliseksi, että ulkomailta hankittaisiin Suomen Pankin käytettäväksi 8 miljoonan kreditiivi takaisin maksettavaksi kahden vuoden kuluessa. Näillä varoilla olisi ensikädessä velka valtiolaitokselle suoritettava.

Kun tässä mainittu asia, jonka Pankkivaltuusmiehet joksin ajaksi jättivät ratkaisematta, kunnes saataisiin varmempi perustus taloudellisen tilan ja vastaisen sadon määrän arvioitelemiseksi, otettiin keskusteltavaksi Heinäkuun 28 p:nä 1892 yhteisesti Pankkijohtokunnan kanssa, oli se kadon uhka, jota Pankkijohtokunta näissä kohden oli varonut, vieläkin yltynyt, koska ilma yhä oli pysynyt kylmänä ja sateisena; jonka vuoksi oli otaksuttavissa monessa suhteesta tavallista heikompi sato. Sitäkään ei saattanut pankin hallitus olla huomaamatta, että Suomen Pankin asema oli yhden vuoden kuluessa tuntuvasti heikontunut. Kun vertaa Suomen Pankin asemaa Kesäkuun viimeisenä päivänä 1892 pankin samanaikaiseen asemaan edellisenä vuonna, niin näkyy, että metallikassa, joka 1891 nousi

22,137,088 : 98 markkaan, oli Kesäkuun viimeisenä päivänä 1892 vähentynyt 21,896,984 markaksi 38 p., sekä että valtiopaperit ja obligatsioonit ulkomaan rahassa myöskin olivat 11,958,046 : 81 markasta supistuneet 8,857,873 : 67 markaksi sekä vihdoin konttokurantit ulkomailla 14,616,373 : 48 markasta 10,887,885 : 96 markaksi. Pankin metallikassa ja metallin ostoon käytettävissä olevat varat olivat niin muodoin yhdessä vuodessa vähentyneet enemmän kuin 7 miljoonalla markkaa. Tässä on huomioon otettava, ettei tämä vähennys pankin yllämainituissa varoissa ole syntynyt karttuneesta lainan-annosta, sillä Pankkijohtokunta oli ollut tilaisuudessa saman ajan kuluessa vähentämään kotimaiset sijoitukset 41,411,911 : 37 markasta 37,642,645 : 43 markkaan, joka vähennys ynnä lisääntyneiden voittovarojen kanssa on vaikuttanut setelireservin lisääntymistä 13,687,769 : 60 markasta 16,385,766 : 14 markkaan tahi likimain 2 ³/₄ miljoonalla markkaa. Sitä vastoin ovat pankin liikkeessä olevat setelit ja sen muut à vista sitoumukset mainittuna aikakautena vähentyneet 65,176,137 : 70 markasta 54,518,153 : 46 markkaan tahi enemmällä kuin 10 ¹/₂ miljoonalla markkaa, josta voi päätätä, ettei tavarainvaihto ollut yhtä suurten suoritusvarojen tarpeessa kuin tätä ennen, ja saattoi varomaan, että se setelimäärä, joka vielä oli liikkeessä ehkä rupeaisi virtaamaan takaisin pankkiin kultaan vaihdettavaksi eikä annettujen lainojen maksamiseksi.

Koska pankin lainausliikkeen tuntuvammasta supistamisesta olisi saattanut olla seurauksena, että sekä kauppa että elinkeinot tulisivat seisahdetuiksi, ja että siten useilta henkilöiltä heidän toimeentulonsa tulisi riistetyksi, arvelivat Pankkivaltuusmiehet samoin kuin Johtokuntakin, ettei suurempaa pankin saatavien takaisin vaatimista yleisöltä pitäisi tulla kysymykseen, semmenkin koska yksityisille firmoille ja yhtiöille kävisi vaikeaksi hankkia itsellensä krediitiä ulkopuolella maata. Näin ollen pitivät Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan ehdottaman toimenpiteen kaikin puolin hyvin mietittynä ja asianhaarain vaatimana, jotta voitaisiin kaikissa mahdollisissakin tapauksissa ehkäistä pankin metallikassan vähentymistä alle sen vähimmän määrän, joka sille säädetään Suomen Pankin ohjesäännön 7 §:eessä Kesäkuun 27 p:ltä 1878, semmenkin

koska tuo ehdotettu lainan-otto kassakreditiivin muodossa tarjosi sen edun, ettei tarvitse käyttää tilattua krediitiä muussa tapauksessa tahi suuremmassa määrässä kuin mitä tarve välttämättömästi vaatii.

Mainitun lainkohdan nojalla esittivät siis Pankkivaltuusmiehet alamaissessa kirjoituksessa Heinäkuun 28 p:ltä 1892, että Hänen Keisarillinen Majesteetinsa suvaitsi maan Säätyjen puolesta ta'ata ulkomaalaisen kreditiivin määrältään 10 miljoonaa markkaa, koska Pankkijohtokunta, katsoen yhä synkistyneihin vuodontulon toiveisiin, oli arvellut, että laina olisi niin suureksi korotettava; ja olisivat nämät varat lainattavat valtiolaitoksen tiliin sekä jätettävät pankin käytettäväksi, sillä ehdolla, että pankki sitoutuisi maksamaan ne takaisin kahden vuoden kuluessa.

Sittenkun Hänen Keisarillinen Majesteetinsa armossa oli suostunut Pankkivaltuusmiesten yllä mainittuun esitykseen, jätti Keisarillinen Senaatti, myöntyen siinä kohden Pankkivaltuusmiesten ehdotukseen kirjeessä Valtiovarain-toimituskunnalle Syyskuun 7 p:ltä 1892, Herrojen Lindelöfin ja Charpentierin toimeksi ryhtymään välittelyihin mainitun kreditiivin hankkimista varten, ja valtuutettiin nämät asiamiehet sillä tavoin, kuin valtuusmiehet olivatkin ehdottaneet, hyväksymään siitä erikseen kysymättä Pankkivaltuusmiehiä korkeintaan yhden prosentin provisioonin koko lainasta sekä korkeintaan neljän prosentin koron niistä summista, joita pankki erältänsä ottaa lainasta käytettäväkseen.

Mutta kun asiamiehille, sen mukaan mitä he, ryhdyttyänsä välittelyihin ulkomaalla, sähköiteitse antoivat tietää, ei onnistunut näillä ehdoilla saada lainanantajia, valtuutettiin asiamiehet, Pankkivaltuusmiesten ehdotuksesta kirjeessä Keisarilliselle Senaatille Syyskuun 30 p:ltä 1892, tekemään laina-contrahdi yhdeksi tahi kahdeksi vuodeksi joko niin, että korko määrätään puolta prosenttia korkeammaksi kuin lombardikorko on lainan-oton aikana tahi myöskin vaihtelematonta viiden prosentin korkoa vastaan siten, ettei provisiooni saa kummasakaan tapauksessa nousta yli yhden prosentin. Tämän valtuun nojalla tekivät asiamiehet Berliinissä seuraavan Lokakuun 3 p:nä kontrahdin 3 miljoonan riikinmarkan ja 50,000 pun-

nan sterlingin lainasta 1 prosentin provisioonina vastaan. Korko määrättiin $\frac{1}{2}$ prosenttia korkeammaksi kuin lombardikorko. Riikinmarkkakrediitiin ottivat osaa pankkiirifirma S. Bleichröder Berliinissä yhdellä miljoonalla, M. A. von Rothschild & Söhne Frankfurt am Maynissa yhdellä miljoonalla sekä Diskonto-Gesellschaft Berliinissä ja Behrens & Söhne Hampurissa kumpikin $\frac{1}{2}$ miljoonalla. Punta sterlinki-krediitin otti antaaksensa N. M. Rothschild & Son Lontoossa. Sittemmin tehtiin Lokakuun 5 p:nä välipuhe Crédit-Lyonnais'n kanssa Pariisissa 100,000 punnan sterlingin tämän pankkilaitoksen haaraosaston luona Lontoossa käytettävästä krediitistä kahdeksi vuodeksi 1 prosentin provisioonina vastaan sekä 4 prosentin korosta, ellei Englannin pankin lombardikorko, siihen aikaan kun krediitin turvaudutaan, olisi korkeampi, jossa tapauksessa viimeksi mainittu korko, joka kuitenkin ei saisi nousta 5 prosenttia ylemmäksi, olisi voimassa kreditiivin suhteen. Näiden lisäksi otti »Skandinaviska kreditaktiebolaget» Lokakuun 12 p:nä pitääksensä Suomen Pankin varalla 1,800,000 kruunua, kuitenkin ainoastaan yhtenä vuonna, $\frac{1}{2}$ prosentin provisioonina vastaan, ja korosta, jonka piti olla $\frac{1}{2}$ prosenttia alempi kuin Ruotsin valtiopankin krediitivikorko.

Laveampia tietoja välittelyistä kysymyksessä olevan kreditiivin hankkimista varten on saatavissa siitä kertomuksesta, jonka Herrat Lindelöf ja Charpentier palattuansa ulkomaalta antoivat Pankkivaltuusmiehille.

Mainitulla tavalla hankitusta krediitistä oli Suomen Pankilla tarvis käyttää ainoastaan varsin vähäinen osa. Pankkijohtokunnan siitä antaman tiedon mukaan kirjoituksessa Syyskuun 26 p:ltä 1893 oli siihen aikaan saakka käytetty Lontoon ja Tukholman krediiteistä edellisestä 80,000 puntaa ja jälkimmäisestä 600,000 kruunua, jota vastoin Berliinin krediitiä ei ollut lainkaan käytetty. Kun äskenmainitut käytetyt rahamäärät jo olivat mainittuna aikana takaisin maksetut, eivätkä Berliinin ja Tukholman krediitit olleet pankille tarpeellisia, päättivät Pankkivaltuusmiehet jo mainitun Syyskuun 30 p:nä, Pankkijohtokunnan esityksestä, ettei haettaisi enään uudistusta näille seuraavan Lokakuun kuluessa päättyville krediiteille, vaan saisivat ne raueta. Sittemmin ilmoitti Pankkijohtokunta seuraavan Marraskuun 20 p:nä, että Suomen Pankin varasto pun-

panvekseleitä oli siksi lisääntynyt, että sekin krediitiivi, jolla oli suostuttu Crédit-Lyonnais'n kanssa, näytti pankille tarpeettomalta, ja pyysi Johtokunta sen tähden, että tätä krediitiiviä, joka Lokakuun lopussa 1894 oli lakkaava, saataisiin pankin puolesta sanoa ylös, jonka kautta muun muassa säästyisi 7 ja 8 kuukauden krediitivimaksu. Koska mainittu pankkilaitos sen mukaan mitä niinkään ilmoitettiin, oli suostunut siihen, että puheena oleva krediitikontrahti saisi, huolimatta kontrahdissa määrätystä ajasta, kolme kuukautta ylössanomisen jälkeen, lakata, hyväksyivät Pankkivaltuusmiehet tämänkin Johtokunnan esityksen Joulukuun 1 p:nä 1893 ja valtuuttivat he sentähden Johtokunnan ryhtymään toimiin krediitiivin ylössanomiseksi Crédit-Lyonnais'n luona.

§ 5.

Koska oli havaittu suotavaksi, että pankin tähän saakka Pariisissa ja Lontoossa olleiden asiamiesten lisäksi saataisiin kumpaiseenkin paikkaan toinenkin asiamies, niin otettiin Tammikuun 11 p:nä 1892 asiamieheksi Pariisiin »Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France» ja Lontooseen siellä oleva Berliinin »Deutsche Bank'in» agenttuuri.

Kun sittemmin ne ulkomaalaiset pankit ja pankkiirihuoneet, jotka olivat suoneet valtiolaitokselle sen kymmenen miljoonan krediitiivin, joka annettiin Suomen Pankin käytettäväksi, siinä tilaisuudessa olivat lausuneet sen toivomuksen, että pankki ottaisi avataksensa tilin heidän kanssansa, niin ovat Pankkivaltuusmiehet, pidettyjen välittelyjen jälkeen, Marraskuun 8 p:nä 1892 ottaneet pankin asiamiehiksi lisäksi Crédit-Lyonnais Pariisissa ja Lontoossa, L. Behrens & Söhne Hampurissa ja »Skandinaviska Kredit Aktiebolaget» Tukholmassa.

Jo sitä ennen oli Pankkijohtokunta nostanut kysymyksen asiamiehen asettamisesta Pohjois-amerikaan johonkin semmoiseen paikkakuntaan, jossa enimmäkseen oleskelee siirtolaisia, helpottaaksensa heille kokoontuneiden säästöjen kotiin lähettämistä, ja hankki Johtokunta senvuoksi pätevältä pankkiirihuoneelta osviittoja useampiin tarkoitukseen sopiviin pankkeihin

Pankin ulkomaalaiset asiamiehet.

Pohjois-amerikassa. Mutta kun pian senjälkeen Suomen Pankin metallin-arvoiset varat tuntuvasti hupenivat ilmaantuneiden epäedullisten asioimis-olojen tähden, arveltiin voitavan vielä toistaiseksi jättää asiamiehen asettaminen Pohjois-amerikaan, jottei tarvittaisi sitoa osaa niukasta valuta-varoista kassasaatavaan semmoisten asiamiesten luona, joiden kanssa ehkä sittenkin jouduttaisiin ainoastaan vähäpätöisiin asioimistoimiin. Kun »First National Bank of Chicago» sittenkin Kesäkuussa 1892 tarjoutui suorittamaan maksuja niistä krediitikirjoista, joita Suomen Pankki ehkä asettaisi kundeinsa hyväksi, ja kun otaksuttavissa oli, että kävijöitä saapuisi myöskin Suomesta suvella 1893 pidettävään näyttelyyn, jopa vielä muutenkin suorittamaan niitä tehtäviä, joita Suomen Pankki sille ehkä uskoi, niin ovat Pankkivaltuusmiehet, sittenkun Pankkijohtokunta oli välitellyt ne ehdot, joilla kävisi juoksevan tilin avaaminen First National Bankin kanssa, Marraskuun 8 p:nä 1892 valtuuttaneet Pankkijohtokunnan avaamaan semmoisen tilin mainitun pankin kanssa ja toimittamaan sen kautta ne tehtävät, jotka sillä saattaisi olla suoritettavina Amerikassa.

§ 6.

Keisarillisen Senaatin kassöörejä varten Suomen Pankin pääkonttorissa Maaliskuun 24 p:nä 1886 noudatettavaksi vahvistaman johtosäännön 2 §:een mukaan saatiin vaihtajakassöörin kassassa pitää korkeintaan 150,000 markkaa, jota paitsi Senaatti Tammikuun 22 p:nä 1890 määräsi sen kassan, jonka sai käsivarassa pitää ylimääräiseen vuosirahansääntöön panttiin Kesäkuun 1 p:nä 1890 asetettu toinen kassööri, 75,000 markaksi. Mutta kun liike pankin vaihtokonttorissa yhä melkoisesti lisääntyi, ja kun äskenmainitut rahasummat vaihtajakassöörin käsikassoissa sen johdosta huomattiin riittämättömiksi, esittivät Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa Tammikuun 5 p:ltä 1891 Keisarilliselle Senaatille, että korkein rahamäärä näissä kassoissa saataisiin, muuttamalla äskenmainitun johtosäännön ja määräyksen, korottaa vaihtajakassöörille 200,000 markaksi ja toiselle vaihtajakassöörille 150,000 markaksi. Ja antoi Keisa-

Vaihtajakassöörin käsikassat.

rillinen Senaatti tähän esitykseen suostumuksensa, josta saivat tiedon Pankkivaltuusmiehet Valtiovarain-toimituskunnan kirjeessä heille Tammikuun 28 p:ltä 1891.

§ 7.

Kuluneiden setelien polttaminen.

Sen mukaan kuin pankkiin on saapunut ja erilleen pantu kuluneita seteleitä, ovat Pankkivaltuusmiehet sitä varten kutsuilla naisilla luetuttaneet kokoontuneet varat tällaisia seteleitä, jotka kohta sen jälkeen ovat poltetut pankin talousrakennukseen tätä tarkoitusta varten laitetussa uunissa. Tietoja siitä, paljonko seteleitä täten on poltettu, on saatavissa Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoista Kesäkuun 4, 6 ja 12 p:ltä Elokuun 25 p:ltä, Syyskuun 2 p:ltä sekä Marraskuun 14, 15 ja 21 p:ltä 1891, Tammikuun 21 ja 23 p:ltä, Lokakuun 22, 25, 26 ja 28 p:ltä ja Marraskuun 5 p:ltä 1892 sekä Tammikuun 21 ja 28 p:ltä, Helmikuun 18, 21—23 ja Elokuun 26 p:ltä, Marraskuun 23 ja 27 p:ltä sekä Joulukuun 18 p:ltä 1893.

§ 8.

Setelien painattaminen.

Kontrollööri Suomen Pankin setelipainossa on jättänyt Pankkijohtokunnalle seuraavan kertomuksen seteliplankettien valmistuksesta setelipainossa aikakautena Tammikuun 1 p:stä 1891 Tammikuun 9 p:ään 1892, jolloin painettiin ainoastaan 10 markan planketteja.

1891 vuoden alkaessa osotti päiväkirja:

10 markan setelipaperia työnalaisena	arkkia	46,013
„ „ makulatuurina	„	359
Valmiita planketteja annettu pankille	„	40,000
Vuoden kuluessa annettiin painoon setelipaperia „	„	215,240

Summa arkkia 301,612.

ytäpitäväisesti sen 10 markan setelipaperin arkkiluvun kanssa, joka on painoon annettu.

Tammikuun 9 p:nä osotti päiväkirja:

Virheettömiä planketteja takaisin annettu . . . arkkia 294,225
Makulatuurina annettu . . . . . „ 7,387

Summa arkkia 301,612

Viimeksi mainittuja virheettömiä planketteja annettiin pankkiin.

Vuonna 1890	arkkia	40,000 =	320,000	plankettia
„ 1891	„	245,000 =	1,960,000	„
„ 1892	„	9,225 =	73,800	„

Summa arkkia 294,225 = 2,353,800 plankettia,

joka siis osottaa sen kappalemäärän, joka on valmistettu 10 markan virheettömiä planketteja uuden kuosin mukaan. Niiden 73,800 planketin joukossa, joita annettiin 1892, on 3,800 plankettia, joita on maksutta jätetty korvaamaan numeroimisessa ehkä ilmaantuvaa makulatuuria.

Makulatuurina annettiin takaisin:

vuonna 1891	arkkia	6,000 =	48,000	plankettia
„ 1892	„	1,387 =	11,096	„

Summa arkkia 7,387 = 59,096 plankettia.

301,612 setelipaperi-arkista on siis makulatuuritappio tehnyt likimain 2,45 prosenttia. Mitä itse työhön tulee, niin jatkui kupa-ripaino keskeytymättä Marraskuun 10 p:ään 1891. (Syystä että plankettien valmistus painossa oli lakkautettava, ei keskeytetty työtä suveksikaan työmiehille hankittavaa virkistystä varten). Kirjapaino lakkautettiin Joulukuun alussa 1891 ja leikkaus saman kuun keskivaiheilla. Viimeinen virheettömien plankettien annos suoritettiin Tammikuun 9 p:nä 1892.

§ 9.

Kirjoituksessa Huhtikuun 10 p:ltä 1891 oli Pankkijohtokunta antanut Pankkivaltuusmiesten tiedoksi, että Johtokunta oli huomannut mahdolliseksi pitää tarkemmin silmällä Suomen Pankin setelipainon johtajaa, ilman että siitä syntyisi haittaa työn menolle, ja oli Johtokunta sentähden määrännyt, että

Toimenpiteet setelivalmistuksen kontrollia varten.

kaikki käytännössä olevat painolevyt ovat työn lopetettua iltaisin otettavat kontrollöörin talteen, jonka tulee lukita ne rautaiseen kassakaappiin, joka tätä tarkoitusta varten nostetaan setelipaino-huoneustoon, ja jonka avain on yksistään hänen hallussaan, annettaviksi seuraavana päivänä työtä aljettaessa johtajalle; jota paitsi kuparipaino-osasto on päivällis-ajaksi lukittava ja sen avain säilytettävä kontrollöörin luona, joka sen aukaisee kl. 3, ja silloin tutkii, että kaikki levyt ovat asianomaisessa paikassaan.

Suomen Pankin setelipaino, joka on ollut suljettuna 1892 vuoden alusta, koska löytyi riittävä varasto kaikkien pankin setelivalöörien planketteja, panttiin uudestaan käymään Syyskuun 1 p:nä 1893. Johtajana on edelleen herra F. Tilgmann.

Työ aljettiin sillä, että eräs Tervakosken Osakeyhtiön Suomen Pankille valmistama setelipaperi uusia 20 markan seteleitä varten laskettiin koepainatuksen alaiseksi. Mainittu paperilaji huomattiin kaikin puolin vastaavan sitä, mitä hyvältä setelipaperilta vaaditaan. Koko annoksen, 1500 arkkiä, on johtaja jo jättänyt takaisin poltettavaksi.

Ainoastaan 5 markan seteliä on valmistettu. Siihen käytettyä paperia on Tervakosken Osakeyhtiö aikakautena Syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun antanut 73,432 arkkiä, joista on painoon jätetty 50,000 arkkiä. Niistä on saman ajan kuluessa valmistettu ja pankin asianomaisten virkamiesten kuittien mukaan suoritettu pankille 140,000 kappaletta valmiita seteleitä, jotka vastaavat 17,500 arkkiä, ja löytyi Joulukuun 30 p:nä toimitetussa tarkastuksessa 32,500 arkkiä työn alla.

Kun setelipainoon on hankittu yksi numeroimiskone lisäksi, ei anneta sieltä nyt enään muita kuin täysin valmiita numeroilla ja allekirjoituksilla varustettuja seteliä, jotka jätetään joka päivä setelipainoa suljettaessa kontrollöörille laskettaviksi Pankin kassaholviin luettaviksi ja säilytettäviksi.

Syystä että johtaja on halunnut päästä vapaaksi vastamasta niistä aikaisempina painamisen aikakautena pankille annetuista mutta vielä numeroittamattomista 1,994,400 kappaleesta 5 markan ja 1,495,800 kappaleesta 10 markan seteliplanketeista, ja niinkään suorittaa velvollisuutensa varustaa ne numeroilla ja allekirjoituksilla, joka työ panttiin hänen teh-

täväksensä, kun kontrahdissa määrättiin hinta valmistettua seteliä kohti, niin tämäkin työ on ollut vireillä. Niinpä on Pankin holvista otettu ulos 358,000 5 markan ja 452,000 10 markan seteliplanketteja pakkoina, joissa on kussakin ollut 1000 seteliä, ja ovat ne valmiina seteleinä, sittenkun ne ovat luetut, jätetyt pankin kassaholviin.

Paitsi yllämainittuja seteleitä on painossa valmistettu 48 klisheea ja 12 painolevyä 5 markan seteleitä varten, jonka lisäksi Joulukuun 15 p:nä ripustettiin apparaatiin 4 samanlaatuista levyä.

Tätä nykyä pilaantuu painossa noin 2 à 3 prosenttia paperia hylkyksi. Tarkempaa tietoa hylkyprosentista on mahdollinen saada vasta sitten kun työ taas on jatkunut pitemmän ajan kuluessa.

§ 10.

Sittenkun Säädetyt Pankkivaltuusmiehille Toukokuun 21 p:nä 1891 lähetetyssä kirjeessä olivat antaneet heille tiedoksi, että Säädetyt olivat suoneet 25,000 markan suuruisen summan setelipainon nykyisen huoneuston laajentamiseksi siten, että pankin talousrakennuksen kumpaankin päätyyn tehtäisiin pienet lisärakennukset, te'etti Pankkijohtokunta piirustuksia nyt kysymyksessä olevan setelipainon laajentamiseksi, sekä sen ohessa tarpeelliseksi huomatuksi taloudenhoitajan asumuksen suurentamiseksi. Kun näiden töiden kustannukset arvioitiin nouseviksi 30,000 markkaan, tahi 5,000 markkaa enemmän kuin mitä Säädetyt olivat siihen määränneet, huomautti Johtokunta Pankkivaltuusmiehille, että niistä 100,000 markasta, joita tätä ennen oli suotu setelipainon laittamiseksi, oli jäänyt 7,616: 87 markan säästö. Ja kun Pankkivaltuusmiehet, jotka pitivät laajennetun asunnon pankin taloudenhoitajalle varsin tarpeellisena, luulivat voivansa, niiden muidenkin syiden nojalla, joita Johtokunta oli esille tuonut, johonkin määrin mennä yli sen määrän summan, jonka Säädetyt olivat talousrakennuksen laajentamiseksi suoneet, niin valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Pankkijohtokunnan Huhtikuun 9 p:nä 1892 sopivimmalla tavalla ja noudattamalla suurinta säästäväisyyttä ryhtymään kysymyksessä olevaan

Setelipainon laajentaminen.

työhön pitäen vaaria siitä, ettei mennä kustannusehdotuksen yli. Menot tätä työtä varten nousivat 29,701 markkaan 30 penniin.

§ 11.

Kirjoituksessa Joulukuun 22 p:ltä 1891 on Pankkijohtokunta esittänyt, että kun Pietarin konttori Pankkivaltuusmiesten siitä Tammikuun 12 p:nä 1884 antaman määräyksen mukaan pidetään yleisölle avoinna k:lo 11:sta—3:meen joka päivä paitsi sunnuntaisin ja muutamina kirkollisina ja Keisarillisen huoneen juhlapäivinä, mutta Pietarin pörssi sitä vastoin suljetaan k:lo 1 ja 2:den välillä, niin tarjoutuu tilaisuus vielä pörssin sulkemisenkin jälkeen keinotella konttorissa kurssin nousun tai laskemisen mukaan, koska uusi kurssinoteeraus pääkonttorista voidaan saada vasta seuraavana päivänä. Ja kun pankille siitä saattoi syntyä tappioita, esitti Johtokunta, että Pietarin konttori kyllä olisi vastedes kuten tähänkin saakka pidettävä auki k:lo 3:meen j. p.p., mutta että sen työjärjestys oli siten muutettava, että Venäjän rahan vaihto suomalaisen ja päinvastoin ei saisi tapahtua k:lo 2:den jälkeen, oikeuttamalla kuitenkin konttoria poikkeamaan tästä määräyksestä, missä siihen ilmaantuu eri syitä, kun vaihdettaviksi tarjotut summat ovat vähäpätöisiä, ja semmenkin kun Suomesta tulleet matkustajat sitä haluavat. Tähän esitykseen suostuivat Pankkivaltuusmiehet saman Joulukuun 22 p:nä 1891.

§ 12.

Helmikuun 13 p:nä 1892 ovat Pankkivaltuusmiehet, sillä tavoin kuin sen päivän pöytäkirja osoittaa ja siinä esitettyjen syiden nojalla, vapauttaneet erään pankinkonttorin komisaarituksen velvollisuudesta korvata Suomen Pankille sen tappion, jonka ehkäpä voidaan sanoa pankin kärsineen sen kautta, että vielä suorittamaton jäännös, noin 9,600 markkaa, eräästä ennakkomaksusta konttorihuoneuston hyyrystä, sittenkun Pankinjohtokunta oli sallinut mainitun ennakkomaksun poistamisen tileistä, oli jäänyt valvomatta talonmistajan konkurssissa.

Pietarin konttorin työjärjestys.

Laiminlyöty pankin saatavain valvominen konkurssipesässä.

§ 13.

Vuosina 1891—1893 ovat Pankkivaltuusmiehet käsitelleet yhteensä 49 hakemusta, joissa pyydetään maksu-ajan pitennystä, akordia ja muita helpotuksia, ja joista 11 tulee vuotta 1891, 14 vuotta 1892 ja 24 vuotta 1893 kohti. Kysymyksessä olevista asioista lienee erittäin mainittava erään suuren teollisuusfirman asettaminen administratsioonin alaiseksi Pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla Maaliskuun 25 p:tä 1891, mainitulle administratsioonille myönnetty ajan pitennys Syyskuun 19:nä sekä ne muut toimet, joihin asianhaarat antoivat Pankkivaltuusmiehille aiheutta ryhtymään tässä laveaperäisessä jutussa, ja joista valtuusmiesten äskenmainittujen kahden päivän pöytäkirjat ja kirjeet sekä niinkään Marraskuun 30 p:ltä ja Joulukuun 19 p:ltä 1891 antavat tarkempaa selkoa; vieläkin Pankkivaltuusmiesten Maaliskuun 18 p:nä 1891 ja Maaliskuun 12 p:nä 1892 myönnetty maksuajan pitennys kahdelle asioimisfirmalle ja niiden asettaminen administratsioonin alaisiksi; Pankkivaltuusmiesten kahdella eri päätöksellä Lokakuun 16 p:nä ja Marraskuun 18 p:nä 1893 tehty välipuhe koskeva pankin saatavia melkoisen teollisuuden harjoittajalta ja puutavaraain eksportööriltä, sekä vihdoin Lokakuun 28 1893 p:nä myönnetty maksuajan pitennys yksityiselle velalliselle.

§ 14.

Voimassa olevassa Suomen Pankin ohjesäännössä säädettyjä tarkastuksia ovat Säätyjen Pankintarkastajat tai heidän asianomaiset varamiehensä toimittaneet määräajoilla. Mitään vasituisia muistutuksia pankin hallintoa vastaan eivät tarkastajat ole tehneet, mutta ovat he kuitenkin esiintuneet muutamia huomautuksia ja toivomuksia, joista johtokunnalle on annettu tieto. Tarkastajien puoltosanan mukaan ja pankin ohjesäännön 117 §:een nojalla ovat Pankkivaltuusmiehet Suomen Säätyjen puolesta antaneet Pankkijohtokunnalle vastuuvapauden vuodelta 1890 Huhtikuun 21 p:nä 1891 vuodelta 1891 Toukokuun 7 p:nä 1892 ja vuodelta 1892 Toukokuun 1 p:nä 1893.

Toimia jotka koskevat yksityisten sitoumuksia pankkia kohtaan.

Pankin tarkastukset.

§ 15.

*Inventeera-
ukset.*
a) pankin pää-
konttorissa.

a) Noudattamalla määräystä pankin voimassa olevan ohjesäännön 111 §:eessä ovat Pankkivaltuusmiehet vuosina 1891, 1892 ja 1893 kaksi kertaa vuodessa toimeenpanneet pankin holvissa säilytetyn pääkassan ja pankin huostassa olevien vekselien, velkasetelien, ja panttien sekä talletuksien inventeerauksia.

Näitä inventeerauksia on toimitettu tässä mainittuina aikoina:

vuonna 1891 ensimmäinen inventeeraus Elokuun 19—22, 24 ja 25 p:nä, sekä jälkimmäinen Joulukuun 12 ja 14—17 p:nä;

vuonna 1892 Elokuun 8—12 p:nä sekä Joulukuun 12 ja 14—17 p:nä ja vuonna 1893 Elokuun 28—31 p:nä sekä Joulukuun 13—16 ja 18 p:nä.

Näissä inventeerauksissa tehtyjä pöytäkirjoja on lähetetty Pankkijohtokunnalle ja ovat tulokset huomattavat yhtäpitäviksi pankin tilikirjojen kanssa.

b) pankin
maaseutu-
konttoreissa.

b) Mitä pankin osastokonttoreihin tulee, niin ovat Pankkivaltuusmiehet, antaessaan määräyksiä valtuusmiesten valitsemille diskonttokomiteain jäsenille, samalla kehoittaneet heitä toimittamaan säädetyt inventeeraukset konttoreissa kerran kuukaudessa aikoina, joita he itse saavat mielensä mukaan ja joka kerta erittäin määrätä.

Sitä paitsi ovat tarkasteluja toimittaneet:

Viipurin konttorissa Heinäkuun 27—29 p:nä 1891 Pankkintirehtööri Charpentier;

Mikkelin konttorissa Heinäkuun 4—6 p:nä 1893 Pankkintirehtööri Charpentier;

Joensuun konttorissa Helmikuun 24 ja 25 p:nä 1893 ensimmäinen Kamreeri Stenius;

Jyväskylän konttorissa Kesäkuun 12—14 p:nä 1893 allekirjoittanut Lindelöf sekä saman kuun 28 ja 29 p:nä Pankkintirehtööri Charpentier;

Nikolainkaupungin konttorissa Joulukuun 12—14 p:nä 1891 Pankkintirehtööri Charpentier sekä Marraskuun 6—8 p:nä 1893 allekirjoittanut Lindelöf, sekä

Oulun konttorissa Joulukuun 8—10 p:nä 1891 Pankkintirehtööri Charpentier sekä Syyskuun 11 ja 12 1893 allekirjoittanut Donner.

Näistä tarkastuksista tehdyt kertomukset ovat toiset annetut Pankkivaltuusmiehille ja sittemmin lähetetyt Pankkijohtokunnalle tiedoksi, toiset taas Johtokunnasta kopioina lähetetyt valtuusmiehille.

Sittenkun Presidentti R. Montgomery, joka, Keisarillisen Senaatin Marraskuun 14 p:nä 1888 siitä antaman määräyksen nojalla, oli toimittanut inventeeraukset pankin Pietarissa olevassa konttorissa, oli paikkakunnalta pois muuttamisen tähden Helmikuun 4 p:nä 1891 vapautettu tästä tehtävästä, on niistä pitänyt huolta, Senaatin äsken mainittuna päivänä antaman määräyksen mukaan, Suomen Passitoimiston esimies Pietarissa Valtioneuvos E. Boehm.

§ 16.

Pankin pääkonttorissa olevien kirjain ja maaseutu-konttoreista tulleiden viikkoilmoitusten perustuksella ovat Pankkivaltuusmiehet joka kuukausi läpikäyneet ja tarkastaneet pankin liikkeen ja lainaustoimen lähinnä-edellisen kuukauden ajalla, jolloin erityistä huomiota on kiinnitetty sellaisten henkilöiden ja firmojen personaalikonttotoihin, joiden maksukyky heille myönnettyyn krediitiin katsoen on Pankkivaltuusmiehistä näyttänyt epäiltävältä. Muuten ovat Pankkivaltuusmiehet säännöllisesti pyytäneet saada nähdäksensä ja läpikäyneet Pankkijohtokunnan edellisen kuukauden memoriaalipöytäkirjat. Eri konttorien lainausliikkeen laatua ja laveutta jossakin määrin valaisevana pannaan tähän seuraava taulu:

Pankin lainausliikkeen tarkastus.

	Vuonna 1892				Summa.	
	diskontattuja kotimaisia vekseleitä.		myönnettyjä hypoteekkilainoja ja kassakreditiivejä.		Fmg.	74
	Fmg.	74	Fmg.	74		
Helsingin pääkonttorissa	29,806,485	—	18,516,652	40	48,323,137	40
Viipurin konttorissa	9,589,143	02	1,804,975	—	11,394,118	02
Turun	6,504,288	24	3,792,245	—	10,296,533	24
Nikolaink.	6,240,512	55	2,169,145	—	8,409,657	55
Porin	4,665,001	27	3,756,920	—	8,421,921	27
Tampereen	3,678,993	68	929,800	—	4,608,793	68
Kuopion	3,344,168	32	789,665	—	4,133,833	32
Oulun	3,147,448	55	1,148,540	—	4,295,988	55
Mikkelin	2,077,615	54	429,465	—	2,507,080	54
Joensuun	1,774,399	76	582,430	—	2,356,829	76
Jyväskylän	1,492,349	27	408,850	—	1,901,199	27
Sortavalan	1,133,268	05	130,950	—	1,264,218	05
Kotkan	896,869	69	538,575	—	1,435,444	69
Summa	74,350,542	94	34,998,212	40	109,348,755	34

§ 17.

Lainojen poistaminen tilikirjoista ja epävarmoiksi julistaminen.

Pankkijohtokunnan esityksen johdosta ovat Pankkivaltuusmiehet Joulukuun 12 ja 22 p:nä 1891, Joulukuun 10 p:nä 1892 sekä Tammikuun 12 p:nä ja Joulukuun 6 p:nä 1893 määränneet, että erityiset pankin saatavat ovat osaksi kokonaan, osaksi joltakulta osaltaan pidettävät epävarmoina, jonka ohessa valtuusmiehet ovat suostuneet tilikirjoista poistamaan lainoja, joita on huomattu tykkänään arvottomiksi.

§ 18.

Määräyksiä pankin vekseli- ja lainausliikkeestä.

a) Korkomäärät.

a) Niinkuin Pankkivaltuusmiesten viimeksi ko'ossa olleille Säädylle antamassa kertomuksessa mainitaan, tulivat Suomen Pankin korkomäärät, jotka aina Joulukuun 3 p:stä saakka 1886 Maaliskuun 17 p:ään 1890, osittaisia poikkeuksia lukuun ottamatta, olivat pysytetyt 4, 4½ ja 5 prosentin määrässä, riippuen vekslien luonnosta ja kulkuajasta, sekä hypoteekkilainoista ja kassakreditiiveista tarjottujen vakuuksien

laadusta, viimeksi mainittuna päivänä yleisesti korotetuiksi, diskonttokorko 4½, 5 ja 6 prosenttiin sekä lombardikorko 4½, 5 ja 5½ prosenttiin. Sittenkun viimeksi mainitun koron suhteen oli Lokakuun 6 p:nä 1890 ryhdytty semmoiseen muutokseen, että alin korkomäärä hypoteekkilainoista ja kassakreditiiveista määrätin 5 prosentiksi, panttiin taas seuraavan Marraskuun 17 p:nä toimeen yleinen korkomäärien ylennys, siten että diskonttokorko silloin säädettiin 5 prosentiksi puhtaista asioimisvekseleistä kolmenkuukautisella tahi sitä lyhyemmällä kulkuajalla, 5½ prosentiksi muista vekseleistä ja 6 prosentiksi vekseliä uudistaessa, jonka ohessa pankki-talletustodistuksia, ulosarvotuita tahi irtisanottuja obligatiooneja sekä yksityispankkien indossolla varustettuja vekseleitä diskontattaisiin 5 tahi 5½ prosenttiin, aina sen mukaan, oliko niiden jälellä oleva kulku aika korkeintaan kolmenkuukautinen tahi sitäkin pitempi. Hypoteekkilainojen ja kassakreditiivien korkomäärä säädettiin 5½ prosentiksi, kun pantiksi tarjottiin hopeata, kultaa, Suomen valtion ja Suomen Hypoteekki-yhdistyksen obligatiooneja, valtioiden ulosantamia tahi valtiotakauksella varustettuja obligatiooneja, maan yksityispankkien antamia talletustodistuksia kuten myös kiinnitettyjä velkakirjoja, sekä 6 prosentiksi muunlaatuista obligatiooneja, kotimaisia, vakinaista myyntiarvoa omaavia osakkeita vastaan ja hypoteekkilainoista, joiden vakuutena on suomalaisia puutavaroita sekä koti- että ulkomaan maanviljelystuotteita, tavaroita ja teollisuustuotteita, joista voidaan pankin ohjesäännön 19 §:een e mom. mukaan lainoja antaa.

Näin säädetyt korkomäärät pysyivät sittemmin muuttumattomina Joulukuun 1 p:ään 1891, jolloin osittaiseen koron ylentämiseen vieläkin ryhdyttiin siten, että diskonttokorko säädettiin asioimisvekseleistä, joiden jälellä oleva kulku aika oli kolme kuukautta tahi sitä vähemmän sekä yksityispankkien irtisanotuista talletustodistuksista ja näiden pankkien indossolla varustetuista vekseleistä, joiden kulku aikaa oli jälellä korkeintaan kolme kuukautta, 5½ prosentiksi, sekä kaikista muista vekseleistä 6 prosentiksi, jonka ohessa korko lainoista ja kassakreditiiveistä, joiden vakuutena oli kiinnitetty velkakirjat, säädettiin 6 prosentiksi.

Niistä syistä, jotka antoivat lisätyille Pankkivaltuusmiehille aiheita ryhtymään äskenmainittuun koron ylentämiseen ovat valtuusmiehet pyytäneet tehdä selkoa pöytäkirjassaan 1 p:ltä Joulukuuta.

Sitä ennen oli kysymys korkomäärästä ollut neuvottelun alaisena Pankkivaltuusmiesten kesken Syyskuun 19 p:nä, mutta he eivät kuitenkaan silloin huomanneet olevan aiheita muuttaa siihen aikaan voimassa olevia tätä asiata koskevia määräyksiä, syystä, joka käy ilmi samanpäiväisestä pöytäkirjasta.

Ne korkomääräykset, joista näin muodoin säädettiin Marraskuun 17 p:nä 1890 ja Joulukuun 1 p:nä 1891 ovat yhäti olleet noudatettavina vuonna 1892 ja myöskin vuonna 1893 Joulukuun 2 p:vään saakka, jolloin niiden syiden nojalla, joista tehdään selkoa saman päivän pöytäkirjassa, diskonttokorko puhtaista asioimisvekseleistä ja irtisanotuista yksityisten pankkien talletustodistuksista, joiden jällellä oleva kulku-aika ei ollut kolme kuukautta pitempi, alennettiin $5\frac{1}{2}$ prosentista 5 prosenttiin sekä kaikista muista vekseleistä ja irtisanotuista talletustodistuksista 6:sta $5\frac{1}{2}$ prosenttiin, kuitenkin niin, että korko, milloin vekselin uudistus tulee kysymykseen, vastedeskin oli laskettava 6 prosentiksi. Lainauskoron suhteen ei kuitenkaan ryhdytty mihinkään muutokseen. Viimeksimainittuna kahtena vuotena on neuvotteluja korkomäärästä pidetty Toukokuun 2 p:nä 1892 Toukokuun 2 p:nä ja Joulukuun 1 p:nä 1893, ja paitsi mainitussa kokouksessa Joulukuun 2 p:nä myöskin Toukokuun 1 ja Syyskuun 30 p:nä.

b) Laina- ja kulku-aika.

b) Laina- ja kulkuajoista sääsivät Pankkivaltuusmiehet Marraskuun 17 p:nä 1890 siten, että kotimaisten vekselien ja muiden krediitipaperien, joita pankissa ostetaan tahi diskonttattaviksi hyväksytään, pisin kulku-aika olkoon kuusi kuukautta ja samanlaatuisista ulkomaan vekseleistä kolme kuukautta, pankille kuitenkin pidätetyllä oikeudella poikkeustiloissa ostaa ulkomaan vekseleitä, joiden kulku-aika oli pitempikin aina kuuteen kuukauteen saakka; pisin hypoteekkilainojen lainaus-aika kuusi kuukautta. Pankinjohtokunnalle pidätetyllä oikeudella ulottuu se poikkeustiloissa aina kahdeksitoista kuukaudeksi, ja pisin aika kassakrediiti- ja kontrahdeille korkeintaan kuusi kuukautta. Pankkivaltuusmiesten päätöksen kautta Syyskuun 19 p:ltä 1891

myönnettiin kuitenkin krediitiivin ottajille oikeus saada krediitiivejä myöskin koko vuoden ajaksi, jos niin halusivat. Mutta muissa kohden ovat nämät määräykset aikakautena 1891—1893 pysytetyt muuttamattomina.

e) Korkeimmaksi lainamääräksi, joka voitiin pankissa myöntää semmoisia panttia vastaan, joita pankin ohjesäännön mukaan käy pantiksi ottaminen, sääsivät Pankkivaltuusmiehet Marraskuun 17 p:nä 1890: kullasta ja hopeasta sekä Suomen valtion ja Suomen Hypoteekki-yhdistyksen obligatiooneista 5 prosentiksi alle lainan-aikana merkityn pörssihinnan sekä pankkitalletuksista 5 prosentiksi alle pääomamäärän, venäläisistä ja muista valtio-obligatiooneista sekä hyvistä kuntien obligatiooneista, jotka ovat metalli-arvolle asetetut, 15 prosentiksi alle pörssihinnan sekä Wenäjän paperirahalle asetetuista valtio-obligatiooneista ja muista obligatiooneista, kotimaisten yhtiöiden osakkeista, joilla on osotettu olevan vakaantunut myyntihinta, sekä myöskin koti- ja ulkomaisista maanviljelystuotteista, tavaroista ja teoksista, jotka ovat kaupassa meneviä eivätkä luultavasti ole pilaantumisen alaisia, korkeintaan 75 prosentiksi niiden käyvästä tahi pörssihinnasta.

Edellämainitut määräykset erinkaltaisten panttien lainausarvosta ovat yhäti olleet voimassa vuosina 1891—1893.

d) Päätöksellä Joulukuun 8 p:ltä 1888 määräsivät Pankkivaltuusmiehet, että provisiooni pankin osotuksista on laskettava $\frac{1}{20}$ prosentiksi, ollen kuitenkin vähin provisiooni 10 penniä.

e) Panttien lainaus-arvo.

d) Provisiooni pankin osotuksista.

e) Suljettujen talletusten provisioonista säädettiin Lokakuun 6 p:nä 1890, että yhdestä kuutiojalasta tulee suorittaa 3 markkaa ja jokaisesta kuutiojalasta sen yli 1 markka 50 penniä kuukaudessa, ja on tämä määräys yhä vieläkin ollut noudatettavana.

e) Taksa talletetusta tavarasta.

Säilytysmaksu avonaisista talletuksista lasketaan, Pankkivaltuusmiesten siitä antaman määräyksen mukaan Syyskuun 21 p:nä 1889, $\frac{1}{10}$ prosentiksi arvopaperien talletustodistukseen merkitystä arvosta maan rahassa, epätasainen luku tasoitettuna likimpään korkeampaan satalukuun markkaa. Mainittu maksu suoritetaan talletusajan pituudesta huolimatta vähintään

kolmesta kuukaudesta, jolloin alin maksu kuitenkin on luettava 5 markaksi.

§ 19.

Pankkitaloa
ja konttori-
huoneustoja
koskevat toi-
met.

Sittenkun 1890 vuoden kuluessa oli oltu valmistavissa välittelyissä Helsingin sähkövalaistus-yhtiön kanssa sähkövalaistuksen johtamisesta pankkitaloon, teki Pankkijohtokunta Pankkivaltuusmiesten Kesäkuun 12 p:nä 1891 valtuuttamana, mainitun yhtiön kanssa semmoisen välipuheen pankkitalon valaisemisesta, että yhtiö 3,500 markan korvauksesta vuoteensa, toimittaa sähkövirtaa 80 hehkulamppua varten k:lo 7:mästä aamulla auringon nousuun saakka sekä auringon laskusta k:lo 1:teen yöllä paitsi Marraskuun—Tammikuun kuluessa, jolloin valaistus, paitsi sunnuntai- ja pyhäpäivinä, on keskeymättä jatkettava k:lo 7:mästä aamulla k:lo 1:teen yöllä. Mutta kun edellämainittu yhtiö, Pankkijohtokunnan kysyttyä, ilmoitautui suostuvansa varustamaan pankki päivävalaistuksella k:lo 1/2 11:stä e. pp. k:lo 1/2 4 j. pp. holveissa koko vuosi umpeen ja muissa huoneissa Lokakuun—Helmikuun kuluessa, sekä antamaan tätä valaistusta 150 lampulle 5,000 markan vuotuisesta korvauksesta, niin valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 30 p:nä 1892 Johtokunnan tekemään kontrahdin sähkövalaistuksesta pankkitaloa varten yllämainituilla ehdoilla, semmenkin koska Johtokunnan siitä antaman tiedon mukaan, kaasuväläistusta äskenmainitun järjestyksen mukaan, voitaisiin kokonaan välttää, joten siitä menevä kustannus, noin 1,000 markkaa vuoteensa, säästyisi. Kysymyksessä olevaa valaistusta varten tarpeellisen johtoverkon on herra Gottfrid Strömberg täällä 3,300 markalla valmistanut kuparilangasta, joka on eristetty vulkaniseeratulla kautsukilla. Sitä paitsi annettiin Pankkijohtokunnan käytettäväksi 3,000 markkaa, jolla tulisi hankkia tarpeellinen luku uusia lampuja. Koko lukua ei kuitenkaan ensi aluksi tarvittu.

Istutuksien toimittamiseen pankkitalon pihaan tätä työtä varten tehdyn piirustuksen mukaan, valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Heinäkuun 15 p:nä 1892 Pankinjohtokunnan käyttämään pankin varoja aina 600 markkaan saakka.

Sittenkun Hänen Ylhäisyytensä Ministerivaltiosihteeri oli Elokuun 1/13 p:nä 1891 ylössanonut sen vuokrakontrahdin, jonka nojalla Suomen Pankin konttorilla oli huoneusto Suomen Valtiosihteeristön talossa, syystä, että Hänen Ylhäisyytensä oli niiden huoneiden tarpeessa, joita käytti mainitun talon taloudenhoitaja, ja aikoi hänelle antaa sen huoneuston, joka nyt oli konttorin hallussa, lähti Pankkitirehtööri Charpentier tämän asian järjestämistä varten Pietariin, jolloin hänen onnistui saada edellämainittu ylössanomien peruutetuksi sekä oleva vuokrakontrahti pidennetyksi neljäksi vuodeksi sillä ehdolla, että koko tämän vuokra-aikakauden hyry, joka kokonaisuudessaan tekee 4,000 ruplaa, kohta ennakolta suoritetaan, koska oli aikomus näillä varoilla rakentaa Valtiosihteeristön taloon lisärakennus, jossa voitaisiin sisustaa asumus tämän kartanon taloudenhoitajalle. Sen johdosta valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Toukokuun 26 p:nä 1891 Pankkijohtokunnan suorittamaan pankin varoista yllämainitun summan edellä sanottua tarkoitusta varten.

Koska holvi Oulun konttorin huoneustossa, puuttuvan lämmitysjohtoon tähden, oli kostea, ryhtyi Pankkijohtokunta Pankkivaltuusmiesten Helmikuun 27 p:nä 1892 antaman suostumuksen nojalla, toimiin mainitun holven lämmittämistä varten, johon tarkoitukseen Johtokunta sai käyttää korkeintaan 400 markkaa. Sittenkin ovat Pankkivaltuusmiehet päätöksen mukaan Elokuun 5 ja 26 p:nä 1893 antaneet Pankkijohtokunnan käytettäväksi rahamääräyksen aina 2,605 markkaan mainitun konttorihuoneuston varustamista varten uudella sementtilattialla sekä muihin tarpeellisiksi huomattuihin korjauksiin.

Sen johdosta että se viisivuotinen aikakausi, jona Mikkelin, Jyväskylän ja Sortavalan kaupungit olivat sitoutuneet korvauksetta antamaan huoneustoja pankin konttoreille mainituissa paikkakunnissa, oli loppuun kulunut Heinäkuun 1 p:nä 1892, ovat Pankkivaltuusmiehet, mitä ensiksikin koskee Mikkelin konttoriin, Maaliskuun 5 p:nä 1892 määränneet, että tätä konttoria varten vuokrataan uusi huoneusto kauppias C. F. Pöndisen kaksikerroksisessa kivimuurissa talossa N:o 46 Nikolainkadun varrella mainitussa kaupungissa, suostuttua 2,000 markan vuotuista vuokraa vastaan, siihen luettuna polttopuut

ja vesi. Tätä huoneustoa, johon kuuluu porstua, etehinen, mukavuushuone, toimitussali, istuntahuone ja tulenkestävä kassaholvi sekä pienempi kellari ja lisäksi yksi huone kyökkiinennä siihen kuuluvine laskettavineen ja kellarineen vahtimestaria varten, on Pankkijohtokunta huomannut riittävän varmaksi tulipaloa ja murtoa vastaan sekä muutoinkin tarkoitukseensa täysin sopivaksi. Mitä taas tulee Jyväskylän ja Sortavalan konttoreihin, niin vuokrattiin niitä varten, Pankkivaltuusmiesten määräyksen mukaan Maaliskuun 19 p:nä ja Huhnikuun 9 p:nä 1892, yhdeksi vuodeksi eteenpäin samat huoneustot, joita konttorit tätä ennen olivat käyttäneet vuotista hyyryä vastaan Jyväskylässä 1,200 markkaa ja 1,000 markkaa vastaan Sortavalassa. Sittemmin uudistettiin, Pankkivaltuusmiesten siihen suostuttua, Toukokuun 6 p:nä 1893, viimeksi mainitun konttorin kontrahti vieläkin kahdeksi vuodeksi.

Koska se huoneusto, jota käytti Suomen Pankin konttori Porissa sen kaupungin raatihuoneessa, tulisi, kaupungin valtuusmiesten päätöksen mukaan Kesäkuun 1 p:stä 1893, käytettäväksi rahatoimikamarin tarpeeksi, valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Maaliskuun 13 p:nä 1892 Pankkijohtokunnan vuokraamaan erään kivimuurin alikerroksessa talossa N:o 4 mainitun kaupungin 1 kaupunginosassa konttoria varten huoneuston, johon kuuluu kahdeksan huonetta, etehinen ja kyökki. Näistä huoneista pitää talonomistajan sisustaman yhden holveksi; yksi huone tulee käytettäväksi asunnoksi konttorikirjuriille ja yksi huone kyökin kanssa vahtimestari-asunnoksi, ja on vuokrakontrahti oleva voimassa kymmenen vuotta 2,000 markan vuotuista hyyryä vastaan, josta pankki kuitenkin saalaska hyväksensä 150 à 200 markkaa siitä huoneesta, joka on aiottu konttorikirjuria varten.

Sittenkun Pankkijohtokunta, ilmoittamalla että Wiipurin pankkikonttorina käytettävänä oleva huoneusto oli huomatu monessa suhteessa vähemmin soveliaaksi, oli antanut tietää, että Katteini A. Thesleff, joka oli aikeissa rakentaa kaupungin keskustassa olevalle tontille Katarinan ja Mustamunkkien katujen kulmaan entisessä linnanpiirissä, kaksikerroksisen kivimuurin kellarikerroksineen viimeksi mainitun kadun varrelle, oli tarjoutunut sisustamaan konttoria varten huoneus-

ton, joka sisältäisi viisi huonetta, tampourin ja kaksi kassaholvea ensimmäisessä kerroksessa sekä yhden huoneen kyökkiinennä vahtimestarille kellarikerroksessa, niin valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Toukokuun 18 p:nä 1892 Pankkijohtokunnan tekemään Katteini Thesleffin kanssa ehdollisen välipuheen semmoisen huoneuston vuokraamisesta vuodesta 1894 vuokrasummaa vastaan, jonka Thesleff on määrännyt 4,000 markaksi vuoteensa sillä edellytyksellä, että kontrahti tehdään kymmeneksi vuodeksi.

Pankkivaltuusmiesten antaman suostumuksen nojalla Maaliskuun 10 p:nä 1893 on vuokrakontrahti Tampereen konttorin huoneustosta, joka loppui 1 p:nä sitä seuraavaa Kesäkuuta, uudistettu kymmeneksi vuodeksi samaa vuokrasummaa, 1,500 markkaa vastaan kuin tähänkin saakka.

Maaliskuun 22 p:nä 1890 valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Pankkijohtokunnan tekemään firma C. M. Dahlströmin kanssa Turussa välipuheen uuden huoneuston laittamisesta sikäläiselle pankinkonttorille siihen kivimuriin, jonka mainittu firma oli ilmoittanut olevansa aikeissa 1891 vuoden kuluessa rakentaa kaupungin keskustassa sijaitsevalle tontille Linnan- ja Läntisen Aurakadun kulmassa, jossa tapauksessa oli toimeen ryhtyminen sen kontrahdin peruuttamiseksi, joka oli tehty konsuli G. A. Lindblomin kanssa konttoriksi Kesäkuun 1 päivään 1897 vuokratusta huoneustosta Lindblomin talossa Eerikinkadun varrella. Sittemmin oli Johtokunta kirjoituksessa Toukokuun 15 p:ltä 1893 ilmoittanut, että firma Dahlström oli ainakin toistaiseksi luopunut yllämainitusta rakennus-yrityksestä, mutta että konsuli Lindblom oli sitoutunut omalla kustannuksellaan panemaan toimeen yhteydessä muutoinkin tehtävien suurempien korjaustöiden kanssa, pankinhuoneuston laittamiseksi ajanmukaiseen kuntoon, muutoksia tätä varten valmistetun piirustuksen mukaan, kuitenkin sillä ehdolla, että konttorihuoneustoa koskeva vuokrakontrahti pidennetään Kesäkuun 1 p:ään 1903. Tämän johdosta valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Toukokuun 17 p:nä 1893 Pankkijohtokunnan pidentämään äskenmainittu vuokrakontrahti kysymyksessä olevaan ajankohtaan, jota vastoin konsuli Lindblom omalla kustannuksellaan sitoutui pikemmiten ja vii-

meistään kesän loppuun 1893 panemaan toimeen ehdotetut muutokset konttorin huoneustossa.

§ 20.

a) Suomen Säätyjen päätöksestä koskeva Längmanin testamenttirahaston käytettävissä olevien korkosäästöjen jaosta, josta Pankkivaltuusmiehille saapui tieto kirjoituksessa Toukokuun 26 p:ltä 1891, tekivät valtuusmiehet ilmoituksen Pankkijohtokunnalle Heinäkuun 31 p:nä 1891 jotta se ryhtyisi sen johdosta Johtokunnalle kuuluviin toimiin.

Korvaukseksi siitä työstä, jota vaatii edellä mainittujen rahastojen kirjanpito, on, Pankkivaltuusmiesten siitä antaman määräyksen mukaan Marraskuun 15 p:ltä 1882, niistä koroista, joita karttuu rahastoon litt. B., käytetty 400 markkaa vuodessa; mutta tämä palkkio on kuitenkin Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 22 p:nä 1892 antamalla suostumuksella 1893 vuoden alusta suoritettu korotettuun 600 markan määrään syystä, että näiden rahastojen, joiden pääoma vuodesta 1882 on kasvanut melkein kahdenkertaiseksi, kirjanpito on jatkuvasti vaatinut yhä enemmän työtä.

b) Kunkin vekseliosallisen sisäänkirjoittamista varten asianomaiseen konttoonsa on ollut pääkonttoriin otettuna väliaikainen apulainen, vuonna 1891 kaikkiaan viiden ja 1892 kolmen kuukauden aikana 100 markan palkkiolla kuukaudessa. Koska kuitenkin Pankkijohtokunnan siitä tekemän ilmoituksen mukaan on huomattu mahdottomaksi tulla ilman tätä apua toimeen, valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Helmikuun 14 p:nä 1893 Johtokunnan ottamaan mainitulla palkkiolla vastaiseksi palvelukseen semmoisen apulaisen.

c) Pankkijohtokunnan esityksestä korottivat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 11 p:nä 1891 setelipainatuksen kontrollöörin palkkion 1,200 markasta 2,000:teen luettuna äskenmainitun kuukauden alusta syystä, että se muutettu järjestys koskeva setelivalmistuksen silmällä pitoa, josta ylempänä (§ 9) on mainittu, tuotti kontrollöörille lisätyä työtä.

d) Tarpeellisen uuden huonekaluston hankkimista varten pankin konttoriin Nikolainkaupungissa valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 21 p:nä 1891 Pankkijohtokunnan käyttämään pankin varoja noin 1,280 markkaan saakka.

Rahamääräys-asioita.
a) Rahamääräykset Längmanin testamenttirahastosta.

b) Apulainen personaalikonottojen pitämistä varten.

c) Setelipainatuksen kontrollööri.

d) Uusi huonekalusto Nikolainkaupungin konttorille.

e) Saadaksensa Suomen Pankille oikeuden käyttää Helsingin, Tampereen ja Turun kaupunkien välille laitettua telefooniohjohtoa, suostuivat Pankkivaltuusmiehet Kesäkuun 4 p:nä 1891 Pankkijohtokunnan esitykseen, että pankki saisi liittyä tähän yritykseen kolmella osakkeella, joiden hinta oli 200 markkaa osaketta kohti, ja vuosimaksu 60 markkaa niinkään osaketta kohti. Sitä paitsi on, Pankkivaltuusmiesten edellämainittuna päivänä antaman suostumuksen nojalla, laitettu telefooniohjohto Turun konttorin Pankkikomissariuksen, Hovi-neuvos A. W. Gripenbergin yksityiseen asuntoon siten, että apparaatista ja johdosta on maksettu 250 markkaa, jota paitsi vuosimaksuna suoritetaan 60 markkaa.

Sittenkun Pankkivaltuusmiehet Lokakuun 18 p:nä 1890 olivat valtuuttaneet Pankkijohtokunnan laittauttamaan telefooniohjon Pietarin konttorin ja sikäläisen pörssin välille 125 ruplan vuosimaksusta, mutta kun asianomainen telefooni-yhtiö, ei tyytynytään Johtokunnan sittemmin siitä antaman tiedon mukaan tähän korvaukseen, vaan vaati 250 ruplaa vuodessa telefooni-yhdistyksen laittamisesta ja ylöspidosta, suostuivat Pankkivaltuusmiehet Syyskuun 8 p:nä 1891 Johtokunnan esitykseen, että se saisi kysymyksessä olevaan tarkoitukseen käyttää yllämainitun rahamäärän.

f) Pankkijohtokunnan esityksestä myönsivät Pankkivaltuusmiehet Syyskuun 17 p:nä 1891 ehdollisesti kolmeksi kuukaudeksi 100 markan palkkion, jolla palkattaisiin apuri, jonka Johtokunta katsoi tarpeelliseksi pankin holveissa säilytetyn kulta- ja hopearahain luettelemista varten.

g) Syystä että Viipurin konttorissa yhä tapahtuu melkoinen pienten rahain sisään ja ulos vaihtaminen, on sikäläiselle kassöörille, Pankkivaltuusmiesten siitä Huhtikuun 30 p:nä 1892 antaman määräyksen nojalla, toistaiseksi sallittu virkatuntien aikana avuksensa yksinomaan käyttää konttorin vahtimestaria. Ja on tämän johdosta vahtimestarin apulainen, niinkään toistaiseksi, otettu konttoriin 40 markan palkkiolla kuukaudessa.

h) Siviili-toimituskunnan Uudenmaan Kuvernöörille Helmikuun 23 p:nä 1892 lähettämän kirjeen mukaan, on Keisarillinen Senaatti oikeuttanut Helsingin kaupungin saamaan

e) Rahamääräykset telefooniohjohtoa varten.

f) Apu kulta- ja hopearahain luettelemista varten.

g) Vahtimestarin apulainen Viipurin konttoriin.

h) Kadun valaistus Suomen Pankin kohdalla.

kymmenvuotisena aikakautena 1891—1900 korvausta lähemmin määrättyillä summilla valtiovaroista yleisen katuvalaistuksen kustantamisesta yliopiston, valtiorautateiden sekä muiden valtiolaitoksen ja Venäjän kruunun omistamien tonttien ja laitosten ympärillä, mutta on sitä vastoin neuvonut kaupunkia kääntymään asianomaisiin paikkoihin saadaksensa korvausta muun muassa valaistuksesta Suomen Pankin ympärillä. Viit- taamalla Siviili-toimituskunnan yllämainittuun kirjeeseen, pyysi Rahatoimikamari kirjeessä Pankkivaltuusmiehille Toukokuun 5 p:ltä 1892, että se saisi yllämainittua tarkoitusta varten korvausta 115 markalla edelliseltä ja 137 : 50 markalla jälkimmäiseltä vuosipuoliskolta 1891, ja 275 markalla vuodelta 1892. Ja kun Pankkivaltuusmiehet pitivät kohtuullisena, että katuvalaistuksesta Suomen Pankin ympärillä olisi annettu kaupungille korvaus samojen perusteiden mukaan kuin valtion muistakin rakennuksista, suostuivat Pankkivaltuusmiehet Heinäkuun 6 p:nä 1892 Rahatoimikamarin yllä olevaan esitykseen ja pyysivät Pankkijohtokuntaa edellä mainitusta valaistuksesta vuosina 1891 ja 1892 suorittamaan pankin varoista kaupungille 527 m. 50 p. Sitten on vuodelta 1893 Pankkivaltuusmiesten antaman määräyksen mukaan Helmikuun 4 p:ltä 1893, pankin varoista Rahatoimikamarille samanlaiseen tarkoitukseen suoritettu 275 markkaa.

i) Määräraha virkalomaa varten

ii) Vuosirahansääntöön pannusta rahamäärästä virkaloman hankkimista varten pankin virka- ja palvelusmiehille, joka määräraha 1892 vuoden alusta väliaikaisesti korotettiin 15,000 markaksi, on käytetty: vuonna 1891 12,400 markkaa, vuonna 1892 13,363 markkaa 67 penniä ja vuonna 1893 14,266 markkaa 66 penniä. Pankkivaltuusmiesten päätökset virkalomaa varten säädetyn määrärahan jaosta löytyvät kirjoituksissa Toukokuun 26 p:ltä 1891, Toukokuun 12 p:ltä 1892 ja Toukokuun 13 p:ltä 1893.

j) Satunnaisen palkkioiden määrärahat.

j) Pankin vuosirahansääntöön pantu rahamäärä satunnaisia palkkiota varten, joka niinkään 1892 vuoden alusta väliaikaisesti korotettiin 10,000 markasta 15,000 markkaan, on käytetty vuonna 1891 9,550 markkaa, 1892 11,200 markkaa ja 1893 11,650 markkaa. Kuinka nämä varat ovat pankin palvelusmiesten kesken jaetut, sen ovat Pankkivaltuusmiehet

määränneet kirjoituksissa Marraskuun 30 p:ltä 1891, Maaliskuun 30 ja Joulukuun 10 p:ltä 1892 sekä Maliskuun 27 p:ltä, Marraskuun 27 ja Joulukuun 28 p:ltä 1893.

k) Sittenkun Suomen Pankin Pankkikomisarius Tampereen konttorissa Carl Holmberg pyynnöstä oli Keisarilliselta Senaatilta Heinäkuun 12 p:nä 1893 saanut eron mainitusta virasta, on Holmberg Pankkivaltuusmiehiltä anonut saada elinaikansa nauttia eläkettä. Ja päättivät Pankkivaltuusmiehet äskennäytetyn kuun 27 p:nä määrätä Pankkikomisarius Holmbergille elinaikaisen 4,500 markan vuotuisen eläkkeen, joka vastaa kolme ueljättä osaa hänen vuosirahansäännön mukaan nauttimasta Pankkikomisariuksen palkastaan, ja antoivat tämän mukaan Holmbergille eläkekirjeen.

l) Eläkkeet.

Kirjoituksessa, jonka Pankkijohtokunta oman kirjoituksensa ohessa Huhtikuun 21 p:ltä 1893 lähetti Pankkivaltuusmiehille, on ylimääräinen kanslisti Suomen Pankissa Maamitarinleski Ida Cornelia Paldani anonut, että hänelle, joka karttuvan iän ja kivuloisuuden vuoksi ei enään jaksanut tyydyttävällä tavalla hoitaa kysymyksessä olevaa virkaansa pankissa ja sentähden oli aikeissa luopua virastansa, suotaisiin, katsoen hänen varattomuuteensa, virkaeron saadessaan vuotuinen 1,200 markan apuraha jälellä olevaksi elinajaksensa. Tätä anomusta puolusti esiintuotujen syiden nojalla Pankkijohtokunta. Mutta koska eläkettä tahi vuotuista apurahaa ei saa pankin voimassa olevan ohjesäännön mukaan suoda muille kuin pankin vakinaisille virka- ja palvelusmiehille, pitivät Pankkivaltuusmiehet, käsitellessänsä tätä asiaa Kesäkuun 1 p:nä 1893, velyollisuuteen kieltää kysymyksessä oleva anomus.

Sittenkun vahtimestari Suomen Pankissa Kaarle Wilhelm Grönroos oli Pankkijohtokunnalta saanut eron virastansa, luet- tuna 1894 vuoden alusta, ovat Pankkivaltuusmiehet Joulukuun 18 p:nä 1893 Grönroosin siitä tekemän anomuksen johdosta määränneet hänelle elinkautisen 553 markan 33 pennin suuruisen eläkkeen, joka vastaa kahta kolmatta osaa hänen vuosi- rahansäännön mukaan nauttimasta vahtimestarin palkastansa.

§ 21.
Pankin voimassa olevan ohjesäännön 90 §:een mukaan tulee Pankkivaltuusmiesten, asianomaisten konttorijohtajien ehdotuksesta ja neuvoteltuansa Pankkijohtokunnan kanssa, valita vuodeksi kerrallaan jäseniä ja niiden varajäseniä diskonttokomiteoihin pankin konttoreja varten maaseuduilla. Tämän mukaan valittiin vuodeksi 1891 päätöksen kautta Joulukuun 8 p:nä 1890 näihin komiteoihin:

Turun konttoriin Kauppiat Gustaf Hoffstedt ja Ernst Dahlström jäseniksi sekä Varalääninkamreeri Albert Savander ja Kauppias Gustaf Adolf Serén varajäseniksi;

Porin konttoriin Kauppias Johan Ferdinand Lojander ja Konsuli Georg Wentzell jäseniksi sekä Kauppaneuvos Fredrik Wilhelm Rosenlew ja Oikeusneuvosmies Johan Arvid Hjorth varajäseniksi;

Tampereen konttoriin Kauppiat G. O. Sumelius ja C. W. Åkerlund jäseniksi sekä Apteekari Th. Clayhills ja Kauppias Gösta Sumelius varajäseniksi;

Viipurin konttoriin Kauppaneuvos Wilhelm Hackman ja Hovioikeudenneuvos Aleksander August Kumlin jäseniksi sekä Katteini Karl August Ekström ja Kaupunginkamreeri, Varatuomari C. E. Ahrenberg varajäseniksi;

Sortavalan konttoriin Pormestari Karl Gustaf Berg ja Tulliviskaali Karl Magnus Vikström jäseniksi sekä Hovineuvos Aleksander Nikolai Hoffman ja Kauppias, Kunnallisneuvosmies Daniel Tiainen varajäseniksi;

Mikkelin konttoriin Pormestari Gerhard Pehr Alopæus ja Kauppias Carl Fredrik Pöndinen jäseniksi sekä Lääninsihteeri, Laamanni Aksel Nordenstreng ja Lääninkamreeri Johan Theodor Järnefelt varajäseniksi;

Kuopion konttoriin Pormestari Frans Oskar Möller ja Kassööri Johan Niskanen jäseniksi sekä Tuomiokapitulin Sihteeri Karl August Herckman ja Kauppias Reinhold Lindqvist varajäseniksi;

Joensuun konttoriin Tuomari Karl Woldemar Nystén ja Kauppias Frithiof Neppenström jäseniksi sekä Kauppias Anders Pakarinen ja Rehtori A. Walle varajäseniksi;

Nikolainkaupungin konttoriin Kauppaneuvos Carl Johan Hartman ja Herra Hugo Sölfverarm jäseniksi sekä Hovioikeuden Notario Herman Wiklund ja Kauppias S. S. Sirén varajäseniksi;

Jyväskylän konttoriin Yliforstmestari, Hovineuvos Wilhelm von Zveygberg ja Apteekari Frans Kiljander jäseniksi sekä Kruununnimismies Emil Savander ja Kauppias Wilhelm Komonen varajäseniksi;

Oulun konttoriin Kunnallispormestari Robert Alarik Hasselblatt ja Varakonsuli Leon Candelin jäseniksi sekä Lääninkamreeri, Kamarineuvos Johan Gustaf Hortling ja Varakonsuli Otto Ravander varajäseniksi;

Kotkan konttoriin Pormestari Oskar Backman ja Konsuli Olof Bülow jäseniksi sekä Tullinhoitaja Evald Ferdinand Lundqvist ja Konsulaariagentti Gabriel Wilhelm Cadenius varajäseniksi.

Diskonttokomiteain ylempänä mainitussa henkilökunnassa on sillä ajalla, jonka tämä kertomus käsittää, tapahtunut seuraavat muutokset jäsenten ja varajäsenten suhteen:

Varajäseneksi Kuopion diskonttokomiteaan valittiin Tammi-kuun 5 p:nä 1891 Kauppias Carl Gustaf Grönholm Kauppias Reinhold Lindqvistin sijaan, joka oli luopunut tästä toimesta.

Sittenkun molemmat varajäsenet Nikolainkaupungin konttorin diskonttokomiteassa Hovioikeuden Notario Herman Wiklund ja Kauppias S. S. Sirén olivat ilmoittaneet haluavansa luopua näistä toimista, edellinen riittämättömän ajan tähden, ja kauppias Sirén syystä, että hän oli ottanut hoitaaksensa Kansallis-Osakepankin konttorin paikkakunnalla, valittiin heidän sijaansa Joulukuun 16 p:nä 1891 varajäseniksi mainittuun diskonttokomiteaan Pormestari Gustaf Viktor Cajanus ja Varakonsuli Georg Bucht.

Oulun konttoriin valittiin Joulukuun 1 p:nä 1891 kauppaneuvos Hemming Åström, diskonttokomitean varajäseneksi Lääninkamreeri, Kamarineuvos Johan Gustaf Hortlingin sijaan.

Syystä että varajäsen Porin konttorin diskonttokomiteassa Kauppaneuvos Fredrik Wilhelm Rosenlew oli kuollut, valittiin Toukokuun 18 p:nä 1892 mainittuun toimeen vainajan sijaan Varakonsuli Hugo Rosenlew, jota paitsi sikäläisen diskonttokomitean jäsen Konsuli Georg Wentzell pyynnöstä vapautettiin äskenmainitusta toimesta ja annettiin Elokuun 5 p:nä 1893 määräys varajäsenelle Oikeusneuvosmies Johan Arvid Hjorthille olemaan Konsuli Wentzelin sijassa jäsenenä, sekä Piirilääkäri Karl Petter Malmgrenille astumaan ensimmäintun jälkeen varajäsenenä diskonttokomiteaan.

Varajäseniksi Turun konttorin diskonttokomiteaan määrättiin Joulukuun 1 p:nä 1892 Lääninsihteeriksi Aksel Walfrid Rydman Varalääninkamreeri Albert Savanderin sijaan, sekä Toukokuun 1 p:nä 1893 Konsuli Gustaf Adolf Lindblom Kauppias Gustaf Adolf Serén vainajan jälkeläiseksi.

Sortavalan konttoriin valittiin Toukokuun 1 p:nä 1893 syystä, että Tulliviskaali C. M. Wikström oli kuollut, hänen jälkeläisekseen varajäsenen toimeen mainitussa komiteassa Hovineuvos Alexander Nikolai Hoffman sekä viimeainitun sijaan varajäseneksi Kauppias Salomon Primus Wegelius.

Sittenkun Mikkelin konttorin diskonttokomitean jäsen, Kamarineuvos Johan Theodor Järnefelt oli muuttanut paikkakunnalta pois, määrättiin Elokuun 5 p:nä 1893 Piirilääkäri Herbed Gotthard Hällström varajäseneksi mainittuun diskonttokomiteaan.

Kun Kauppias G. O. Sumelius ilmoitti, ettei hän enään halunut jäädä Tampereen konttorin diskonttokomitean jäseneksi, valittiin Joulukuun 1 p:nä 1893 siihen toimeen Apteekari Thomas Clayhills sekä hänen jälkeensä varajäseneksi Kauppias F. Klingendahl.

Samoin kuin tätäkin ennen ovat vuosina 1891—1893 diskonttokomiteat kokoontuneet jokaisena arkipäivänä aikana, jonka Pankkivaltuusmiehet, asianomaisten konttorien johtajien esitysten mukaan, ovat lähemmin määränneet.

§ 22.

Hänen Keisarillisen Majesteetin armollisen manifestin kautta Toukokuun 23 (11) p:ltä 1891 tuli Suomen Pankin tiirehtööri Waldemar Eneberg armossa kutsutuksi ja määrättyksi olemaan ensi Lokakuun 1 p:stä jäsenenä Keisarillisen Suomen Senaatin Talous-osastossa. Tämän johdosta kehoitettiin Pankkivaltuusmiesten toimesta julkaistun julistuksen ja ilmoituksen kautta, halullisia hakukelpoisia nyt avonaiseksi tulleen tiirehtööriviran hakijoita pyytämään, Suomen Pankin kansliaan annettavissa hakemuskirjoissa, sijaan Pankkivaltuusmiesten tehtävässä alamaissessa ehdotuksessa viran uudesta asettamiseksi. Määräajan kuluessa jättivät virkaa koskevia hakemuksiansa: silloinen Keisarillisen Senaatin Prokuraattori-toimituskunnan Sihteeriksi, nykyään Prokuraattori Apulainen Anders Mauritz Hornborg, Suomen Pankin Sihteeriksi Erik August Johan Wallén, Oikeusneuvosmies Helsingin Maistraatissa, Lakitiedetien kandidaatti Ernst Emil Schybergson, silloinen Protokollasihteeriksi Keisarillisen Senaatin Yleisessä Kansliassa, nykyään Esittelijäsihteeriksi Senaatin Oikeus-osastossa, Lakitiedetien kandidaatti Ernst Albert Forssell sekä Lääninsihteeriksi Wiipurin läänissä Anton Leonard von Knorring. Kysymyksessä olevan viran asettamisen asia otettiin sen jälkeen Syyskuun 19 p:nä 1891 lisättyjen Pankkivaltuusmiesten käsiteltäväksi, koska viime koossa olleiden Säätöjen Pankkivaltuusmiehille annetun johtosäännön 3 §:een ja sen f momentin mukaan heidän tuli tehdä ehdotus jäsenenpaikan täyttämiseksi Pankkijohtokunnassa. Ennenmainituista hakijoista pantiin silloin viran uudesta asettamiseksi tehdyssä alamaissessa ehdotuksessa, semmoisen äänestuksen jälkeen, josta pöytäkirja antaa tietoa, ensisijalle Prokuraattori Apulainen Hornborg, toiselle sijalle Sihteeriksi Wallén ja kolmannelle sijalle Oikeusneuvosmies Schybergson, jonka ehdotuksen lisätyt Pankkivaltuusmiehet alamaissessa kirjoituksessa samalta päivältä lähettivät Keisarilliseen Senaatiin sitä tointa varten, kuin armollinen ohjesääntö Suomen Pankille Kesäkuun 27 p:ltä 1878 määrää. Sen jälkeen ilmoitti Valtiovarain-toimituskunta kirjoituksessa Pankkivaltuusmiehille Maaliskuun 10 p:ltä 1892, että koska Hänen Keisarillinen Majesteetin, niin-

Toimia, jotka koskevat tiirehtöörivirkoja.

kuin Senaatin saman kuun 7 p:nä Pankkivaltuusmiehille lähetetyssä kirjeessä mainitaan, ei ole suvainnut suostua Säätyjen viime valtiopäivillä tehtyyn alamaiseen pyyntöön, että Säätyjen hyväksymä uusi johtosääntö Pankkivaltuusmiehille, jossa löytyy säännös lisätyistä Pankkivaltuusmiehistä, julistettaisiin noudatettavaksi, niin oli Senaatti määrännyt, että ehdotus edellään mainitun Pankkitirehtöörin viran uudestaan asettamiseksi ynnä siihen kuuluvat asiakirjat lähetetään takaisin Pankkivaltuusmiehille heille kuuluvaa toimenpitoa varten. Sittenkun asia tämän johdosta oli otettu käsiteltäväksi Toukokuun 2, Lokakuun 27 ja Joulukuun 1 p:nä 1892, ja kun sillä välin sekä Prokuraattorin Apulainen Hornborg että Esittelijäsihteeri Forssell Pankkivaltuusmiehille Marraskuun 30 p:nä 1892 jätetyissä kirjoituksissa olivat peruuttaneet hakemuksensa sijaan saamisesta alamaissessa ehdotuksessa kysymyksessä olevan Pankkitirehtöörin viran uudestaan asettamiseksi, ottivat Pankkivaltuusmiehet asian lopullisesti käsiteltäväksensä Joulukuun 2 p:nä 1892, jolloin valtuusmiehet, ottamalla huomioon ennen mainitut peruuttamiset ja arvosteltuansa hakijain keskinäiset ansiot taidon, kokemuksen ja virkaan sopivaisuuden puolesta, panivat myöskin äänestyksen jälkeen viran uudestaan asettamiseksi tehdyn alamaissan ehdotuksen ensimmäiselle sijalle Oikeusneuvosmies Schybergsonin, toiselle sijalle Sihteeri Wallénin ja kolmannelle sijalle Lääninsihteeri Knörthingin. Tämän ehdotuksen lähettivät Pankkivaltuusmiehet alamaissessa kirjoituksessa äsken sanotulta päivältä Hänen Keisarilliselle Majesteetillensa, jonka jälkeen ehdotetuista Sihteeri Wallén Tammikuun 3 p:nä 1893 nimitettiin juridilliseen tirehtöörivirkaan Pankkijohtokunnassa. Väliajalla on kysymyksessä olevaa pankkitirehtöörin virkaa hoitanut Wallén Tammikuun 20 p:stä 1891 Elokuun 20 p:vään 1892, sekä sittemmin, kun viime mainittua tapasi ankara sairaudenkohtaus, Asiamies V. von Rehausen Lokakuun 19 p:vään 1892 ja sitten Sihteeri Wallén saman Lokakuun loppuun, seuraavan Marraskuun kuluessa uudestaan Asiamies Rehausen ja sittemmin Toukokuun 15 p:vään 1893 Protokollasihteeri K. Bergbom erityisten, osaksi Pankkivaltuusmiesten, osaksi Keisarillisen Senaatin, valtuusmiesten esityksestä, annettujen määräysten mukaan.

Nimitetty Pankkitirehtööri Wallén oli kuitenkin ennen mainitun kivullosuutensa johdosta pakotettu jo Joulukuun 18 p:nä 1893 pyytämään virastansa ero, ja lähettivät Pankkivaltuusmiehet tämän Hänen Keisarilliselle Majesteetillensa osotetun anomuksen äskenmainittuna päivänä Senaatiin, mutta armollista ratkaisua ei ollut vielä saapunut. Kun Pankkitirehtööri Wallén sittemmin pyysi virkavapautta, siksi kun hänen pyytämänsä virkaero saattoi tulla hänelle suoduksi, myönsivät Pankkivaltuusmiehet Wallénille mainitun Joulukuun 21 p:nä vastaiseksi virkavapautta. Ja samassa kun valtuusmiehet määräsivät Pankin Sihteerin C. von Collanin hoitamaan juridillista tirehtöörivirkaa Tammikuun 15 p:vään, pyysivät he Johtokuntaa sillä välin julistuttamaan kysymyksessä oleva viransijaisuus avonaisena haettavaksi ja hakemuskirjat oman lausunnonsa ohessa aikoinaan lähetettäväksi Pankkivaltuusmiehille.

Pankkitirehtööri Charpentierin Syyskuussa 1891 pankin asioissa Tukholmaan, Kööpenhaminaan ja Berliiniin tehdyn matkustuksen aikana, ja sillä aikaa kuin mainittu Pankkitirehtööri Syyskuun 12 p:stä Lokakuun 15 p:vään 1892 uudestaan oli matkustanut ulkomaille välitelläksensä 10 miljoonan krediitivilainan Suomen Pankille, on Ensimmäinen Kamreeri Stenius Pankkivaltuusmiesten siitä antaman määräyksen johdosta hoitanut yhtä tirehtöörivirkaa Pankkijohtokunnassa.

Muutoin ovat Pankkivaltuusmiehet myöntäneet Pankkijohtokunnan jäsenille kullekin kuusiviikkoisen virkaloman sekä antaneet määräyksiä tirehtöörivirkojen hoidosta mainittujen virkalomien aikana.

Valtuusmiesten säännökset pankin virka- ja palvelusmiesten virkalomista löytyvät kirjeissä Pankkijohtokunnalle Toukokuun 20 p:ltä 1891, Toukokuun 12 p:ltä 1892 sekä Toukokuun 13 p:ltä 1893.

§ 23.

Kesäkuun 26 p:nä 1893 myönsivät Pankkivaltuusmiehet virkavapautta Tampereen konttorin Pankkikomissariukselle Carl Holmbergille, joka sitä ennen oli Keisarillisessa Senaatissa pyytänyt virastansa eron, jonka Senaatti seuraavan Heinäkuun

Pankkivaltuusmiesten viran-
toimitus.

Pankkikomissariusten
virat.

12 p:nä myönsi. Pankkijohtokunnan tekemässä alamaaisessa ehdotuksessa viran uudestaan asettamiseksi oli pantu ensimmäiselle sijalle virkaa toimittava Kolmas Kamreeri Suomen Pankissa, Toinen Kassööri Carl Robert Ignatius, toiselle sijalle virkaa toimittava Pankkikomisarius Kotkan konttorissa, Vanhempi Kirjanpitäjä pankissa, Filosofian Tohtori Emil Ivar Grönvik sekä kolmannelle sijalle Kassööri Porin Konttorissa, Varatuomari Axel Gabriel Bergbom. Mainituista hakijoista antoivat Pankkivaltuusmiehet alamaaisessa kirjoituksessa Syyskuun 27 piltä 1893 puoltolauseensa viran saamiseksi Toiselle Kassöörille Ignatiukselle, joka myöskin seuraavan Lokakuun 27 p:nä nimitettiin Pankkikomisariukseksi Tampereen konttoriin. Ennenmainitun virkavapauden aikana ja senkin jälkeen Marraskuun loppuun 1893, jolloin Ignatius astui kysymyksessä olevaan virkaan, on Tampereen konttoria hoitanut Keisarillisen Senaatin ja Pankkivaltuusmiesten siitä antamien määräysten mukaan, virkaa toimittava Kassööri samassa konttorissa Bertel Emerik Sundgren.

Virkavapautta yhden kuukauden aikana on kivulloisuuden tähden, Pankkivaltuusmiesten siihen annetun myönnytyksen nojalla, nauttineet alla luetellut konttorinjohtajat:

Vuonna 1892 v. t. Pankkikomisarius Jyväskylän konttorissa A. L. Nyman, Pankkikomisarius Joensuun konttorissa Karl Åkerman sekä Pankkikomisarius Wiipurin konttorissa C. G. Ramstén; vuonna 1892 Pankkikomisarius Kuopion konttorissa B. A. Niska sekä 1893 Pankkikomisarius Ramstén, v. t. Pankkikomisarius Nyman sekä Pankkikomisarius Niska.

Sitä paitsi ovat Pankkivaltuusmiehet myöntäneet virkavapautta Lokakuun 13 p:nä 1892 ja Tammikuun 21 p:nä 1893 v. t. Pankkikomissariukselle Kotkan konttorissa Emil Ivar Grönvikille niiksi ajoiksi, jolloin eräs Keisarillisen Senaatin asettama komitea, jonka tuli laatia ehdotus uudeksi asetukseksi karttapaperista, ja jossa komiteassa Grönvik oli jäsenenä, täällä piti kokouksiansa, sekä Marraskuun 17 ja 22 ja Joulukuun 15 p:nä komisariukselle Joensuun konttorissa K. J. Åkermanille yksityisiä asioita varten Marraskuun 16 p:stä 1892 Tammikuun 16 p:vään 1893.

Mainittujen virkavapauksien aikoina ovat konttoreja hoitaneet Pankkivaltuusmiesten määräysten mukaan: Jyväskylän

konttorin v. t. Konttorikirjuri O. Pesonius, Joensuun konttorissa Kassööri A. W. Savander, Viipurin Kassööri L. Jägerskiöld, Kuopion Konttorikirjuri O. Wallenius ja Kotkan v. t. Kassööri G. af Forselles.

Muutoin ovat Pankkivaltuusmiehet konttorien johtajille myöntäneet virkalomaa suviaikana enimmiten neljäksi viikoksi, jota paitsi Pankkivaltuusmiehet ovat mainituille johtajille eri tapauksissa tehdyn anomuksen johdosta myöntäneet lyhemmän ajan virkavapauden ja joka kerralla määränneet heille sijaisia.

§ 24.

Paitsi satunnaisten esteiden tähden ovat Pankkivaltuusmiehet alempana mainittuina aikoina nauttineet vapautta virkansa toimittamisesta:

vuonna 1891 allekirjoittanut Donner Kesäkuun jälkipuolen ja enimmäns osan Elokuuta sekä Meurman Kesäkuun jälkipuolen ja koko Heinäkuun aikana;

vuonna 1892 allekirjoittanut Lindelöf Syyskuun 7 p:stä Lokakuun 15 p:vään, Stjernvall Maaliskuun 20 p:stä Kesäkuun 10 p:vään, Donner Toukokuun 12 p:stä Kesäkuun 29 p:vään ja Elokuun enimmäns osan sekä Meurman Kesäkuun jälkipuolen, Heinäkuun enimmäns osan sekä Elokuun 20 p:stä Syyskuun 23 p:vään.

vuonna 1893 allekirjoittanut Lindelöf Huhtikuun 11 p:stä Toukokuun 11 p:vään, Donner Heinäkuun alkupuolen, koko Elokuun aikana ja Syyskuun enimmäns osan sekä Meurman Kesäkuun Heinäkuun ja Syyskuun enimmäns osan.

Edellämainittuina aikoina kuten myös satunnaisten esteiden tapahtuessa, ovat asianomaiset varamiehet toimittaneet Pankkivaltuusmiesten virkoja:

vuonna 1891 Vapaaherra R. A. Wrede sekä Herrat Schildt, Forsman, Danielson, Nordström, Hallberg, Öhman, Almqvist ja Löfgren;

1892: kaikki edellämainitut paitsi Vapaaherra Wredeä ja Herrat Danielson ja Öhman.

1893: paitsi Vapaaherra Wredeä kaikki yllämainitut ja niiden lisäksi Vapaaherra O. A. Wrede ja Herra Dahlström.

Pankkivaltuusmiesten viran-toimitus.